

สภาพและแนวทางการสนับสนุน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดย

บุคคล องค์กรชุมชน
องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
กรณี ศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน
องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศูนย์การเรียนรู้
ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

กรุงเทพฯ: สกศ., 2568.

120 หน้า

ISBN : 978-616-270-532-8

1. การสนับสนุน 2. ศูนย์การเรียนรู้ 3. สภาพและแนวทางการสนับสนุน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน
องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 41/2568

ISBN

978-616-270-532-8

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2568

จำนวน

1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

กลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2668 7123

โทรสาร 0 2243 2787

Website: <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท 프리ทวานกราฟฟิค จำกัด

90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1

ถนนบางกอกน้อย แขวงอรุณอมรินทร์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700

โทรศัพท์ 02 424 3249 , 02 424 3525

โทรสาร 02 424 3249 , 02 424 3525

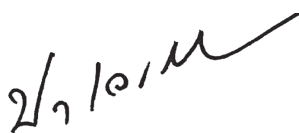
E-mail: prigwhan54@gmail.com

คำนำ

“การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา” เป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ โดยรัฐสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” โดยมาตรา 12 เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 12 ในลักษณะของ “ศูนย์การเรียนรู้” ยังมีข้อมูลและองค์ความรู้จำกัด อีกทั้งยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ/คำสั่ง ลักษณะผู้เรียน ลักษณะการจัดการศึกษา ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา รวมถึงการบริหารจัดการและแนวทางสนับสนุน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานนโยบายการศึกษา จึงได้ดำเนินการศึกษาและจัดทำเอกสาร สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ เพื่อนำเสนอข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเบื้องต้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจในการนำไปใช้ประกอบการดำเนินงาน ศึกษา และวางแผนสนับสนุนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

(รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	1
กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ/คำสั่งที่เกี่ยวข้อง	2
- ลักษณะผู้จัดการศึกษาและลักษณะผู้เรียน	4
- จำนวนศูนย์การเรียนรู้และจำนวนผู้เรียน	5
- การวัดผลและประเมินผล	6
การศึกษาค่าใช้จ่ายและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้	7
- สรุปผลการวิเคราะห์ที่สำคัญ	8
- หลักสูตรและระดับการศึกษา	9
การบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้	10
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ	17
ข้อเสนอเบื้องต้น	19
ผลที่คาดว่าจะได้รับการสนับสนุน	21
บรรณานุกรม	22
ภาคผนวก	23
- ภาคผนวก ก กฎกระทรวงและประกาศที่สำคัญ	23
- ภาคผนวก ข คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน	63
- ภาคผนวก ค การประชุมเสวนาเรื่อง การพัฒนาการศึกษาในบริบทศูนย์การเรียนรู้	66
ส่วนที่ 1 สรุปการประชุม	67
ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบการประชุม	69
ส่วนที่ 3 ภาพการประชุมเสวนา	99
- ภาคผนวก ง ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึก	104
คณะผู้จัดทำ	113

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิจัดการศึกษาตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากการทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งตัวอย่างศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อเสนอแนะและข้อเสนอเบื้องต้น การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็น การลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึก และการประชุมคณะทำงาน

สาระสำคัญในเอกสารฉบับนี้ประกอบด้วย 1. กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ/คำสั่งที่เกี่ยวข้อง 2. กรณีศึกษา: ค่าใช้จ่ายและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรเอกชน และองค์กรชุมชน 3. ตัวอย่างการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ และ 4. บทวิเคราะห์ สรุป และข้อเสนอแนะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

- ศูนย์การเรียนรู้** หมายถึง ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งในเอกสารฉบับนี้เน้นเฉพาะกรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ
- แหล่งเงิน/แหล่งทุน** หมายถึง ผู้สนับสนุนทรัพยากร (เงินและไม่ใช้เงิน) สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ (งบประมาณ) ภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐ (เงินนอกงบประมาณ ที่มาจากผู้จัด/เจ้าของกิจการ รวมถึงค่าธรรมเนียม/เงินบำรุงการศึกษาที่เรียกเก็บจากผู้เรียน/ผู้ปกครอง และเงินบริจาคหรือการสนับสนุนจากชุมชน องค์กรไม่แสวงกำไร มูลนิธิ/องค์กรต่างประเทศ ฯลฯ)
- ค่าธรรมเนียม/เงินบำรุงการศึกษา** หมายถึง ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าธรรมเนียมรายปี เงินบำรุงการศึกษาที่ศูนย์การเรียนรู้เรียกเก็บจากผู้เรียน/ผู้ปกครอง

กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ/คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ปี พ.ศ.	กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ/คำสั่งที่เกี่ยวข้อง
2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
2542	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2547	กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547
2547	กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2547
2550	มติคณะรัฐมนตรี (9 มกราคม 2550) เห็นชอบข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับผู้จัดการศึกษาตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้ (1) ในระยะแรกให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยครอบครัวในอัตราเดียวกับที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาเอกชน และอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยสถานประกอบการในอัตราครึ่งหนึ่งของเงินอุดหนุนที่รัฐจ่ายให้สถานศึกษาเอกชน (2) ให้มีการลดหย่อน ยกเว้นภาษีแก่ผู้จัดการศึกษาตามมาตรา 12 ในแนวทางเดียวกับที่รัฐให้การสนับสนุนการศึกษาเอกชนในปัจจุบัน (3) ให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามประเมินผลการจัดสรรเงินอุดหนุน และการลดหย่อน ยกเว้นภาษี
2552	มติคณะรัฐมนตรี (13 มกราคม 2552) การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2554	กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554
2554	กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554
2555	กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2555
2556	ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนกรณีที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่า 50 คน
2556	ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล
2556	ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย
2559	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2559 ยืนยันแนวทางการจัดให้บุคคลได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี เพื่อเสนอตามกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี สำหรับ 5 รายการหลัก ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2565	มติคณะรัฐมนตรี (26 กรกฎาคม 2565) อนุมัติในหลักการการปรับอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายเหตุ รายละเอียดกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ/คำสั่งที่เกี่ยวข้องในผนวก ก.

กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ/คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

2540

รัฐธรรมนูญ 2540

มาตรา 43 รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 12 พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ

2550

มติคณะรัฐมนตรี

วันที่ 9 มกราคม 2550

2547

- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ **สถานประกอบการ** ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย **ครอบครัว**

2552

มติคณะรัฐมนตรี

วันที่ 13 มกราคม 2552

2554

- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ **บุคคล** ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของ **องค์กรวิชาชีพ** ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน

2556

- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย **องค์กรเอกชน** เป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย **บุคคล**
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง **รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษา** ของศูนย์การเรียน กรณีที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่า 50 คน

2555

- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและ **องค์กรเอกชน** ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน

2556

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ

ที่ 28/2559

2565

มติคณะรัฐมนตรี

วันที่ 26 กรกฎาคม 2565

ลักษณะผู้จัดการศึกษาและลักษณะผู้เรียน

จากกฎหมายข้างต้น ศูนย์การเรียน หมายถึง สถานที่เรียนที่สถานประกอบการ บุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน “โดยไม่แสวงหากำไร” สำหรับ “เด็กที่ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ” ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นคล่องตัว และตอบสนองวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนนั้น

ตามกฎหมายระบุว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน กรณีจัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ **ผู้จัดการศึกษา** หมายถึง บุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ที่ได้รับอนุญาต/ความเห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์การเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งได้กำหนดลักษณะของผู้จัดการศึกษาและลักษณะของผู้เรียนในศูนย์การเรียนโดยสรุป ดังนี้

ลักษณะของผู้จัดการศึกษา

บุคคล

ผู้ที่มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบศูนย์การเรียนต้องเป็นผู้สัญชาติไทย ซึ่งไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (2) ผู้ซึ่งได้รับการประกาศยกย่องเป็นครูภูมิปัญญาจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด หรือ
- (3) บุคคลอื่นนอกเหนือจาก (1) และ (2) ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา

องค์กรชุมชน

คณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยผู้บรรลุนิติภาวะจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ที่มีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่อาศัยประจำอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการในลักษณะเป็นองค์กร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร และมีที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกับศูนย์การเรียนนั้น

องค์กรเอกชน

สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จดทะเบียน เป็นนิติบุคคลหรือเป็นส่วนงานหรือโครงการในองค์กรนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร และมีที่ตั้งหรือมีส่วนงานหรือโครงการรับผิดชอบอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกับศูนย์การเรียนนั้น

องค์กรวิชาชีพ

องค์กรวิชาชีพที่ได้จัดตั้งโดยกฎหมาย

ลักษณะของผู้เรียน

ผู้จัดการศึกษาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ และเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) เป็นผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยและมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 จนถึงอายุ 18 ปี บริบูรณ์ และ 2) เป็นเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ และมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดจาก 12 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะของเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ

ที่มา: ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล และประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

จำนวนศูนย์การเรียนรู้และจำนวนผู้เรียน

จากข้อมูลภาคเรียนที่ 2/2567 ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน มีจำนวนทั้งสิ้น 117 แห่ง (ยังไม่มีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพ) ซึ่งมีผู้เรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนทั้งสิ้น 8,140 คน

ศูนย์การเรียนรู้ 117 แห่ง ผู้เรียน 8,140 คน

ประเภทผู้จัด	จำนวน (แห่ง)	จำนวนผู้เรียน (คน)
บุคคล	36	1,026
องค์กรชุมชน	13	411
องค์กรเอกชน	68	6,703
องค์กรวิชาชีพ	0	0

ภาคเรียนที่ 2/2567

ที่มา: ข้อมูล ณ 10 พฤศจิกายน 2567, กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างศูนย์การเรียนรู้และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศูนย์การเรียนรู้ทุกประเภทมีหน้าที่วัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดทำรายงาน และออกหลักฐานการศึกษา ยกเว้นศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งออกหลักฐานการศึกษา

การวัดและประเมินผลโดยศูนย์การเรียนรู้และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

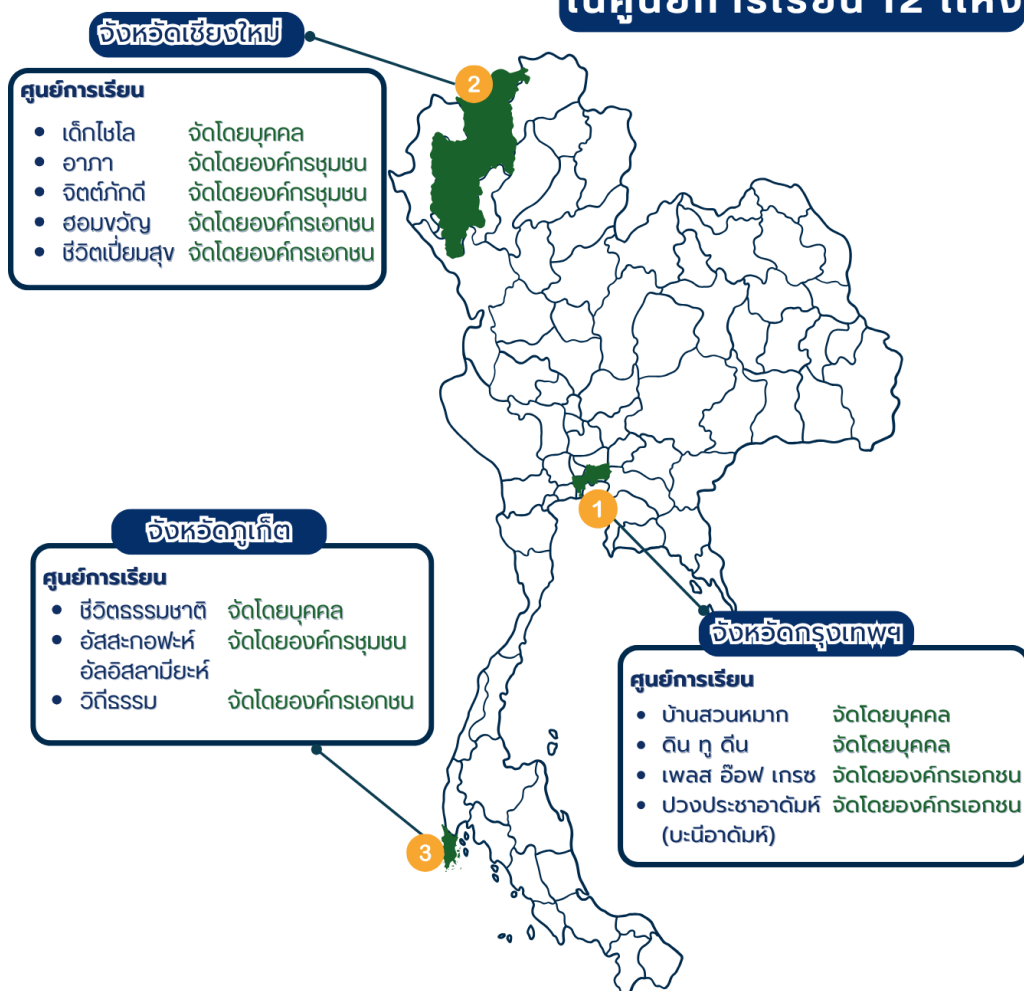
ประเภทศูนย์การเรียนรู้	บทบาท/หน้าที่				
	ศูนย์การเรียนรู้			สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
	วัดและประเมินผลการเรียนรู้	จัดทำรายงาน	ออกหลักฐานการศึกษา	จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	ออกหลักฐานการศึกษา
บุคคล	✓			✓	✓
องค์กรชุมชน	✓	✓	✓		
องค์กรเอกชน	✓	✓	✓		
องค์กรวิชาชีพ	✓	✓	✓		

ที่มา: กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2554, กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2554, กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. 2555

การศึกษาค่าใช้จ่ายและลักษณะการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน

จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การเรียนที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และภูเก็ต จำนวน 12 แห่ง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลจากกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ 10 พฤศจิกายน 2567 ไม่มีศูนย์การเรียนที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพ

การศึกษาค่าใช้จ่ายและลักษณะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศูนย์การเรียน 12 แห่ง

หมายเหตุ: การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และภูเก็ต เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการกระจายตัวของศูนย์การเรียนอยู่หนาแน่นที่สุดในแต่ละภาค

สรุปผลการวิเคราะห์ที่สำคัญ

ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำนวน 117 แห่ง และมีผู้เรียน 8,140 คน ที่เรียนอยู่ในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2567, กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ยังไม่ได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนตามสิทธิที่พึงได้รับตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้จัดการศึกษาและผู้เรียนมีรายการค่าใช้จ่ายพื้นฐานใกล้เคียงกับสถานศึกษาในระบบที่จัดโดยรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน รายละเอียดดังนี้

ค่าใช้จ่ายและการบริหารจัดการ

ค่าใช้จ่ายด้านผู้จัดการศึกษา

1. ค่าจัดการเรียนการสอน

ค่าสาธารณูปโภค

ค่าวัสดุ/อุปกรณ์การสอน

ค่าตอบแทนผู้สอน/บุคลากร

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (อาทิ ค่าเช่า อาคารสถานที่/ค่าซ่อมบำรุง/ ค่าเดินทาง/ค่าน้ำมัน)

2. ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ค่าจ้างวิทยากร

ค่าอาหาร

ค่าเดินทาง/ค่าน้ำมัน

ค่าประกันอุบัติเหตุ

ผู้จัดและผู้เรียน
มีรายการค่าใช้จ่าย
พื้นฐานใกล้เคียงกับ
สถานศึกษา
ที่จัดในระบบโดยรัฐ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และเอกชน

ค่าใช้จ่ายด้านผู้เรียน

ค่าหนังสือเรียน

ค่าเครื่องแบบนักเรียน (อาทิ ชุดนักเรียน ชุดพลະ ิณญาบ)

ค่าอุปกรณ์การเรียน

ค่าหนังสือส่วนตัว
และค่าเครื่องนอน
(กรณีศูนย์การเรียนรู้แบบพันทอน)

อาหารกลางวัน

หลักสูตรและระดับการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนองตอบวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ ต้องจัดทำแผนการศึกษา ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบหมาย

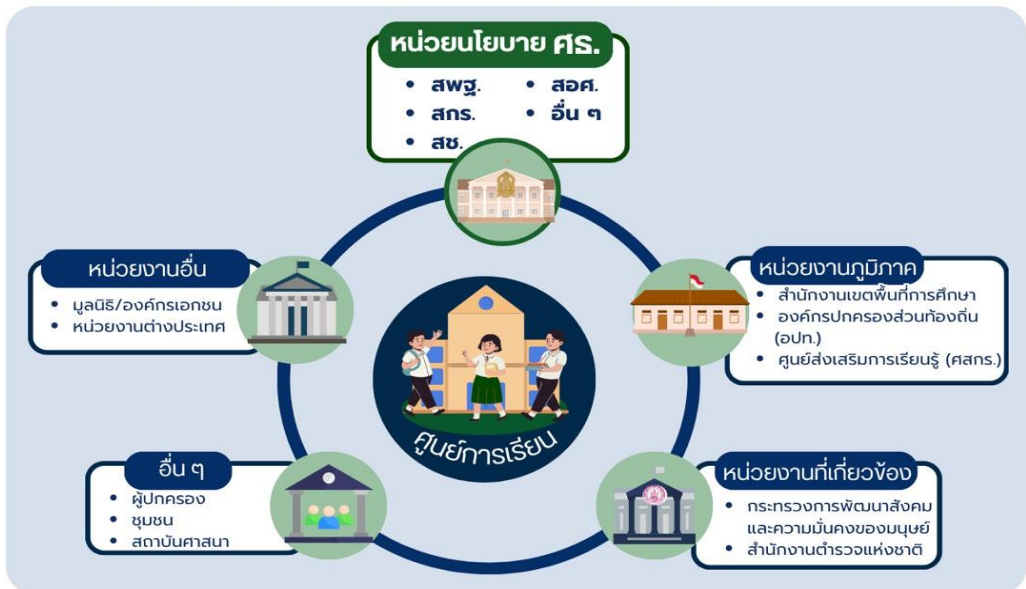

ที่มา: กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ข้อมูล ณ 10 พฤศจิกายน 2567)

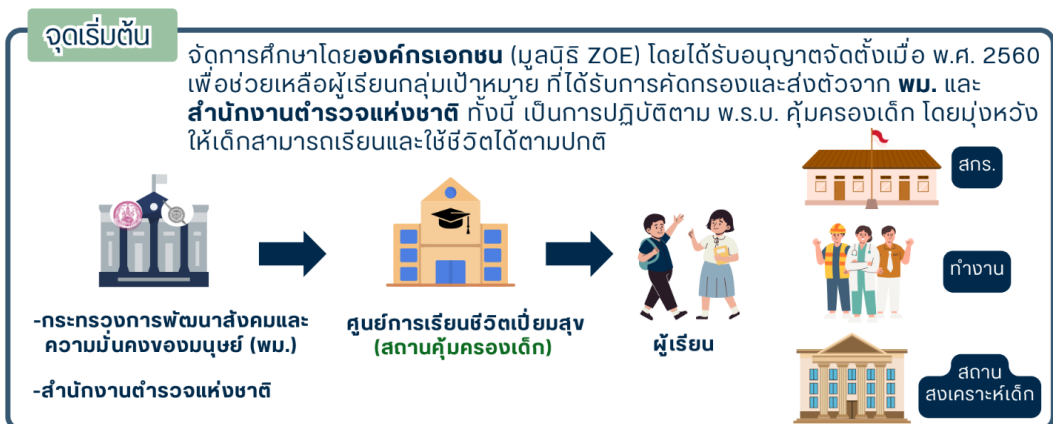
การบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้

การบูรณาการความร่วมมือเป็นปัจจัยสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาในบริบทศูนย์การเรียนรู้จากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการ องค์กร/มูลนิธิ องค์กรศาสนา รวมถึงผู้ประกอบการ ชุมชน มีส่วนสำคัญต่อการจัดและพัฒนาการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ โดยสามารถสรุปรูปแบบการบูรณาการความร่วมมือจากกรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เน้นบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

ตัวอย่าง : ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตเปี่ยมสุข

ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้เรียน

5 คน

มัธยมศึกษา
ตอนต้น

คัดกรองและส่งตัว
จากกระทรวง พม.
และสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ ตาม พ.ร.บ.
คุ้มครองเด็ก

ผู้สอน/บุคลากร

13 คน

ศูนย์การเรียนรู้
คัดเลือกผู้สอน
/บุคลากรเอง

ปัจจุบันมีผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ 5 คน มีสัญชาติไทย และ
เด็กชาติพันธุ์ และมีผู้เรียนจบการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้
แล้วทั้งหมด 3 รุ่น

ที่มา: ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตเปี่ยมสุข ข้อมูลจำนวนผู้เรียนและผู้สอน
ปีการศึกษา 2567

ครูผู้สอนมีใบประกอบวิชาชีพ
และเจ้าหน้าที่เฉพาะทาง

การบริหารจัดการ

รายรับ

ศูนย์การเรียนรู้ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียม/ค่าบำรุงการศึกษา ได้รับสนับสนุนจากมูลนิธิเป็นผู้ระดมทุน
ผ่านการบริจาค

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

ค่าใช้จ่ายด้านผู้จัดการศึกษา

- ค่าสาธารณูปโภค รวมถึงการรักษาความปลอดภัย
- ค่าบุคลากรประจำ/ชั่วคราว รวมถึงสวัสดิการ
ของบุคลากร
- ค่าวัสดุ/อุปกรณ์ สำหรับการจัดการเรียนการสอน
- ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน/
กิจกรรมกีฬา
- ค่าหลักฐานการศึกษา
- ค่าเดินทาง/ค่าน้ำมัน

ค่าใช้จ่ายด้านผู้เรียน

- ค่าอุปกรณ์การเรียน
- ค่าหนังสือเรียน
- ค่าเครื่องแบบและอุปกรณ์
เครื่องใช้ส่วนตัวของผู้เรียน
- ค่าอาหาร เข้า กลางวัน เย็น

การวัดและประเมินผล

มีการวัดผลและประเมินผลใกล้เคียงกับโรงเรียนในระบบ และออกหลักฐานการศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ

ความพร้อม ด้านทรัพยากร

1

สถานที่
(อาทิ ห้องเรียน สนามกีฬา
ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์
ห้องสันทนาการ
ห้องพยาบาล
ห้องบำบัด/ฟื้นฟู)

2

**วัสดุ/อุปกรณ์การเรียน
การสอนและกีฬา**
(อาทิ หนังสือคอมพิวเตอร์
อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ)

3

บุคลากร
(อาทิ ผู้สอน บุคลากร
สนับสนุน บุคลากร
เฉพาะทาง เจ้าหน้าที่
รักษาความปลอดภัย)

การบูรณาการ ความร่วมมือ

1

การสนับสนุนจากมูลนิธิ
มูลนิธิประชาสัมพันธ์
และการระดมทุน
ผ่านการบริจาคเงิน วัสดุ/
อุปกรณ์ต่าง ๆ

2

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ศูนย์การเรียนรู้ร่วมมือกับ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
(การจัดและพัฒนาการศึกษา)
พม. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
(คัดกรอง/ส่งตัวผู้เรียนกลุ่มเปราะบาง)

3

สถานศึกษาเดิม
กรณีที่มีผู้เรียนต้องเข้ามาอยู่
ศูนย์การเรียนรู้กลางภาคเรียน
ศูนย์การเรียนรู้ประสานงานและ
ทำข้อตกลงกับสถานศึกษาเดิม

4

สถานศึกษาใหม่
กรณีที่มีผู้เรียนเลือกศึกษาต่อ
ศูนย์การเรียนรู้มีการส่งต่อ/
อำนวยความสะดวกผู้เรียนไปยัง
สถานคุ้มครองเด็ก
สถานสงเคราะห์เด็ก
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (ศสกร.)
และโรงเรียนในระบบ

5

เครือข่ายผู้ประกอบการ
กรณีที่มีผู้เรียนประสงค์จะประกอบอาชีพ
ศูนย์การเรียนรู้ประสานเครือข่าย
ผู้ประกอบการในการอบรมอาชีพ
และการทำงาน รวมถึงส่งตัว/
ฝากให้ทำงานในสถานประกอบการ

6

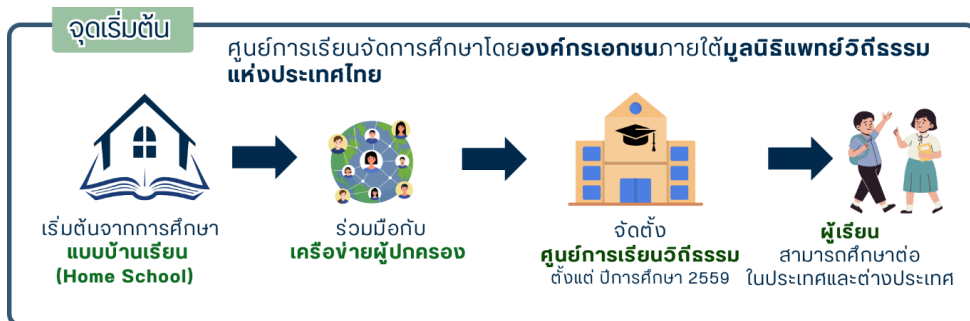
การติดตาม
ศูนย์การเรียนรู้จะมี
การติดตามผู้เรียนภายหลัง
จากสำเร็จการศึกษาแล้ว
เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียน
สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้

รูปแบบที่ 2 เน้นบูรณาการความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ตัวอย่าง : ศูนย์การเรียนรู้วิถีธรรม

ข้อมูลพื้นฐาน

การบริหารจัดการ

รายรับ

ศูนย์การเรียนรู้มีรายรับจากเงินบริจาคของผู้ปกครอง และได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรอาสา

รูปแบบที่ 3 เน้นบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรด้านศาสนา

ตัวอย่าง : ศูนย์การเรียนรู้อัสสะกอพะห์ อัลอิสลามียะห์

จุดเริ่มต้น

ศูนย์การเรียนรู้จัดการศึกษาโดยองค์กรชุมชนบ้านบางเทา ที่มีจุดเริ่มต้นจากชุมชนบ้านบางเทาต้องการจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และเป็นชุมชนมุสลิมขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดภูเก็ต

ชุมชนมุสลิม

มัสยิด

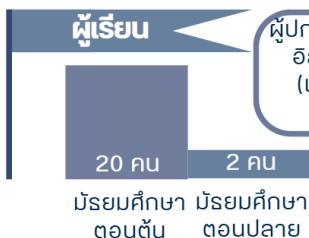

ศูนย์การเรียนรู้
อัสสะกอพะห์
อัลอิสลามียะห์

ผู้เรียน
ศึกษาต่อในประเทศ
และต่างประเทศ
(ทั่วไป/ศาสนา)

ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้ปกครองที่นับถือศาสนาอิสลามส่งบุตรหลาน (เพศชาย) เข้าศึกษาในศูนย์การเรียนรู้

ผู้สอน/บุคลากร

20 คน

ศูนย์การเรียนรู้ จัดหาและคัดเลือกผู้สอน/บุคลากร (ทั่วไปและศาสนา)

ที่มา: ศูนย์การเรียนรู้อัสสะกอพะห์ อัลอิสลามียะห์
ข้อมูลจำนวนผู้เรียนและผู้สอนปีการศึกษา 2567

การบริหารจัดการ

รายรับ

ศูนย์การเรียนรู้มีรายรับจากเงินบริจาค และการระดมทุน รวมทั้งรายรับจากผู้ปกครอง (ค่าอาหาร)

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

ค่าใช้จ่ายด้านผู้จัด

- ค่าตอบแทนครู/ผู้สอน
- ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรม
- ค่าวัสดุ/อุปกรณ์จัดทำเอกสารต่าง ๆ ทะเบียน ผู้เรียน และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

ค่าใช้จ่ายด้านผู้เรียน

- ค่าเครื่องแบบ
- ค่าอุปกรณ์การเรียน
- ค่าหนังสือเรียน
- ค่าอาหาร (เช้า กลางวัน และเย็น)

ศูนย์การเรียนรู้จัดการศึกษาแบบพักนอน
ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากองค์กรด้านศาสนา

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. 2551 โดยมีการประเมินตามสภาพจริงจากผลงาน/ภาระงาน ประสพการณ์ และชิ้นงาน ประกอบด้วย 5 กลุ่มประสพการณ์

1

กลุ่มประสพการณ์
ภาษา วัฒนธรรม
และการสื่อสาร

2

กลุ่มประสพการณ์
การดำรงชีวิตและ
การประกอบอาชีพ

3

กลุ่มประสพการณ์
การใช้ทักษะ
กระบวนการและ
การคิดคำนวณ

4

กลุ่มประสพการณ์
สังคม การดำเนิน
ชีวิต

5

กลุ่มประสพการณ์
อิสลามศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ

1

สถานที่

มีสถานที่ในการจัด
การศึกษา รวมถึงที่พักให้กับ
นักเรียนในศูนย์การเรียนรู้

2

ชุมชน

ผู้นำและคนในชุมชนมี
ส่วนร่วมสนับสนุน
การศึกษา

3

องค์กรด้านศาสนา

องค์กรด้านศาสนา
มีส่วนร่วมในการจัด
และสนับสนุนการศึกษา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

สืบเนื่องจากการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานในลักษณะของเงินอุดหนุนรายหัวยังไม่ครอบคลุม การศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 12 ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนและศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน มีค่าใช้จ่ายพื้นฐานและการบริหารจัดการใกล้เคียงกับสถานศึกษาที่จัดโดยรัฐและเอกชน แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่าย ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลให้ผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นเด็กที่ขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระบบต้องรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และศูนย์การเรียนรู้มีข้อจำกัดในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 10 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

ผู้จัดการศึกษา มาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษา 2542	การได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน 5 รายการ
ครอบครัว	✓ ได้รับจัดสรร 5 รายการ	
สถานประกอบการ	✓ ได้รับจัดสรร 5 รายการ	
บุคคล	✗ ไม่ได้รับจัดสรร	
องค์กรชุมชน	✗ ไม่ได้รับจัดสรร	
องค์กรเอกชน	✗ ไม่ได้รับจัดสรร	
องค์กรวิชาชีพ	✗ ไม่ได้รับจัดสรร	

การจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ ตามมาตรา 12
ยังขาดความชัดเจน
ในการสนับสนุน

นอกจากนี้ยังพบข้อสังเกตสำคัญ คือ ศูนย์การเรียนรู้ทุกแห่งจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยบางแห่งเพิ่มเติมหลักสูตรเฉพาะหรือตามแนวทางจัดการศึกษาของแต่ละศูนย์การเรียนรู้ อาทิ การสอนแบบ Waldorf การสอนแบบ Montessori รวมถึงการสอนศาสนา ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาทางเลือก โดยสามารถจำแนกศูนย์การเรียนรู้ตามแหล่งเงินและการบริหารจัดการเป็น 2 ประเภท ได้แก่ **ประเภทที่ไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา/ค่าธรรมเนียมการเรียน** (อาศัยการสนับสนุนจากองค์กรศาสนา มูลนิธิ ผู้ปกครอง ชุมชน อาสาสมัคร) และ **ประเภทที่เก็บค่าบำรุงการศึกษา/ค่าธรรมเนียมการเรียน** เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่าย อาทิ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าสาธารณูปโภคพื้นฐาน ค่าจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ยังมีความหลากหลายในด้านฐานะทางการเงิน สัญชาติ (กลุ่มผู้มีสัญชาติ กลุ่มผู้ไม่มีสัญชาติ และกลุ่มต่างชาติ) ความพร้อมและทัศนคติในการเข้าศึกษา

ข้อสังเกตที่สำคัญ

ศูนย์การเรียนรู้ที่**ไม่เก็บ**ค่าธรรมเนียม/
ค่าบำรุงการศึกษา

ค่าธรรมเนียม/ค่าบำรุงการศึกษา
เก็บตามความจำเป็นหรือ
ตามหลักสูตร/ กิจกรรมเฉพาะ
(อาทิ ค่าอาหาร ค่าสาธารณูปโภค ค่าวิทยากร
ค่าหนังสือ ค่าเครื่องแบบ ค่าอุปกรณ์การเรียน
วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน)

ศูนย์การเรียนรู้ที่**ไม่เก็บ**ค่าธรรมเนียม/
ค่าบำรุงการศึกษา

การสนับสนุนส่วนใหญ่มาจาก
องค์กรศาสนา มูลนิธิ ผู้ปกครอง
ชุมชน บุคลากรอาสา

ผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้มีความหลากหลาย

1

รายได้ครอบครัว

2

สัญชาติ

3

ความพร้อม

4

ทัศนคติในการเข้าศึกษา

ข้อจำกัด/ปัญหา/อุปสรรค

1

ด้านการศึกษาวิเคราะห์

ขาดข้อมูลเชิงปริมาณและ
ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ถูกต้อง
ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

2

ด้านการดำเนินงาน

- คู่มือแนวทางการจัดการศึกษา
ในศูนย์การเรียนรู้ขาดความชัดเจน
- ขาดช่องทางการสื่อสารและ
รับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ขาดบุคลากรที่ตอบข้อซักถามและ
ให้คำปรึกษา

3

ด้านการติดตาม

ขาดการกำกับติดตาม
ด้านผู้จัดการศึกษาและ
ด้านผู้เรียน/ผู้สำเร็จการศึกษา
อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอเบื้องต้น

จากการวิเคราะห์ลักษณะผู้จัดและผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ พบว่า ใกล้เคียงกับสถานศึกษาเอกชน การกุศลที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา “โดยไม่แสวงหากำไร” เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกทางการศึกษาสำหรับเด็กที่ขาดโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ อาทิ เด็กยากจน เด็กพิการ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ ซึ่งระบบโรงเรียนปกติอาจไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สนองตอบความต้องการจำเป็นที่หลากหลายและแตกต่างกันของผู้เรียน โดยมีข้อเสนอและแนวทางสนับสนุนเบื้องต้น ดังนี้

(1) ในระยะแรกให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐานตามจำนวนผู้เรียน (รายหัว) สำหรับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ประสงค์ขอรับเงินอุดหนุน โดยไม่เก็บค่าธรรมเนียม/เงินบำรุงการศึกษาจากผู้เรียน

(2) จัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐาน เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้จัดและผู้เรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ ในอัตราเดียวกับที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาเอกชนการกุศล (ไม่รวมเงินเดือนและเงินสมทบ) ครอบคลุมค่าใช้จ่ายพื้นฐาน 5 รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ ในอนาคตหากอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐานที่จัดสรรให้สถานศึกษาเอกชนการกุศลเพิ่มประการใด (ไม่รวมเงินเดือนและเงินสมทบ) ก็ให้ครอบคลุมถึงศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 12 ด้วย

(3) ให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามประเมินผลการจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการคำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา การกำหนดอัตราเงินอุดหนุนและแนวทางสนับสนุนที่เหมาะสมต่อไป

หมายเหตุ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคล พ.ศ. 2558 ข้อ 6 การให้เงินอุดหนุนรายบุคคล กำหนดว่า “โรงเรียนการกุศลต้องไม่เก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาจากนักเรียน” โดยนิยามโรงเรียนการกุศลว่า “เป็นโรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์จัดการศึกษาเพื่อผู้ยากไร้ โดยไม่เก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะการกุศล การศึกษาพิเศษหรือการศึกษาสงเคราะห์” ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนเอกชนการกุศลได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐาน 5 รายการ ในอัตรากันเดียวกับการจัดการศึกษาทั่วไป และได้รับจัดสรรเพิ่มเติมอีก 2 รายการ ได้แก่ เงินอุดหนุนสมทบเงินเดือนครู และเงินอุดหนุนสมทบ (คุณสมบัติครูและผู้สอนในโรงเรียนเอกชนการกุศล เป็นตาม ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนว่าด้วยคุณสมบัติและจำนวนครูหรือผู้สอนของโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. 2567 อาทิ ครูต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้สอนต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาที่สอน)

ข้อเสนอการสนับสนุน

เพิ่มโอกาสและทางเลือกในการเข้าถึงการศึกษา

หลักการสนับสนุน

เพียงพอ
(Adequacy)

เสมอภาค/เป็นธรรม
(Equity/Fairness)

ประสิทธิภาพ
(Efficiency)

*พิจารณาจากค่าใช้จ่ายพื้นฐานลักษณะการจัดการศึกษา ลักษณะผู้จัด ลักษณะผู้เรียน

ในระยะแรก

ให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐานตามจำนวนผู้เรียน (รายหัว)

ระดับ

ก่อน
ประถมศึกษา

ประถม
ศึกษา

มัธยม
ศึกษา
ตอนต้น

มัธยม
ศึกษา
ตอนปลาย

ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดย

บุคคล

องค์กรเอกชน

องค์กรชุมชน

องค์กรวิชาชีพ

การจัดสรร

ศูนย์การเรียนรู้ที่ไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา

ผู้จัด

ค่าจัดการเรียนการสอน

ค่าหนังสือเรียน

ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผู้เรียน

ค่าเครื่องแบบ

ค่าอุปกรณ์การเรียน

*อัตราเดียวกับที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาเอกชนการกุศล (ไม่รวมเงินเดือนและเงินสมทบ)

ติดตามประเมินผล

ให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามประเมินผลการจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่าย สำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน ในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ การประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 ได้พิจารณาเห็นชอบในแนวทางสนับสนุนที่เสนอข้างต้น และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการสนับสนุน

เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและทางเลือกสำหรับเด็ก
ที่ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ

แก้ปัญหาเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา
ให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout)

ลดภาระค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและ
การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (All for Education)

เด็กทุกกลุ่มได้รับโอกาสและเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ได้อย่างทั่วถึง (Education for All)

ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่มี
ความต้องการ/จำเป็นหลากหลายและมีบริบทแตกต่างกัน

สนับสนุนผู้จัดการศึกษาตามมาตรา 12 ให้ได้รับเงินอุดหนุน
และสิทธิประโยชน์จากรัฐตามมาตรา 14 อย่างทัดเทียมกัน

ศูนย์การเรียนรู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
“โดยไม่แสวงหากำไร”

สำหรับเด็กที่ขาดโอกาสในการเข้าศึกษา
ในระบบโรงเรียนปกติ

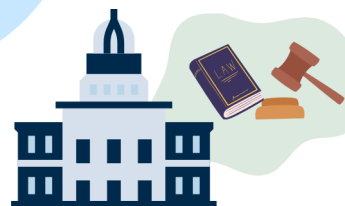

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554. (2555, 6 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 129 ตอนที่ 3 ก หน้า 59 – 63.
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554. (2555, 6 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 129 ตอนที่ 3 ก หน้า 64 – 67.
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554. (2547, 2 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 121 ตอนที่ 56 ก หน้า 19 – 22.
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2555. (2555, 19 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 129 ตอนที่ 101 ก หน้า 35 – 40.
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย. (2559, 15 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 113 ตอนพิเศษ 136 ง. หน้า 11-12.
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนกรณีที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่า 50 คน. (2556, 20 กันยายน)
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล. (2556, 20 กันยายน)
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย. (2556, 20 กันยายน)

ภาคผนวก ก

กฎกระทรวงและประกาศที่สำคัญ

- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2547
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2554
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. 2555
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน กรณีที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่า 50 คน
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล
- ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“จัดการศึกษา” หมายความว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวแก่ผู้เรียน

“ครอบครัว” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“ผู้จัดการศึกษา” หมายความว่า บุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวนั้น ให้จัดการศึกษา

“ผู้เรียน” หมายความว่า บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัว

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อ ๒ ให้ครอบครัว ซึ่งประสงค์จะจัดการศึกษายื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงาน
คำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ชื่อสกุลของครอบครัว

(๒) ชื่อ ชื่อสกุลของผู้เรียน

(๓) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน
 (๔) ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา
 (๕) สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของผู้จัดการศึกษา
 เว้นแต่ผู้จัดการศึกษาผ่านการประเมินโดยสำนักงานว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์
 ในการจัดการศึกษา

(๖) ระดับและประเภทการจัดการศึกษา

(๗) แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานร่วมกันกำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการ
 และแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ข้อ ๓ ให้สำนักงานเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็วและ
 แจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวัน
 นับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาตามข้อ ๒

ข้อ ๔ ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่า ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาใด ไม่จัดการศึกษา
 ตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๒ (๗) ให้สำนักงานแนะนำให้ครอบครัวนั้นปรับปรุงการจัดการศึกษา
 ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัวดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ ให้สำนักงานเสนอต่อ
 คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้ครอบครัวดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และ
 วิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผล
 การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
 ตามที่สำนักงานกำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
 ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามวาระหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ครอบครัว
 จัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลใหม่ภายในระยะเวลาที่
 สำนักงานกำหนด

ข้อ ๗ ให้สำนักงานออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานการจบการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ผ่านการวัดผล
 และประเมินผลตามข้อ ๖

- ข้อ ๘ การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจมีได้ในกรณีดังต่อไปนี้
- (๑) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว
  - (๒) คณะกรรมการมีมติให้เลิกจัดการศึกษาตามข้อ ๘

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
อดิศักดิ์ โพธารามิก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติให้ครอบครัวมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน

พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ศูนย์การเรียน” หมายความว่า สถานที่เรียนที่สถานประกอบการจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎกระทรวงนี้

“บุคคลที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือบุตรบุญธรรมของลูกจ้างบุคคลที่อยู่ในความดูแลของสถานประกอบการ รวมถึงบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ใกล้สถานประกอบการที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน” หมายความว่า ผู้บริหารศูนย์การเรียน ผู้บริหารสถานประกอบการ รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศและการบริหารการศึกษาของศูนย์การเรียน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ในเขตพื้นที่

ข้อ ๒ ให้สถานประกอบการมีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนให้แก่ลูกจ้างและบุคคลที่เกี่ยวข้องตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของสถานประกอบการนั้น

ข้อ ๓ การจัดตั้งศูนย์การเรียน ให้เจ้าของสถานประกอบการยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงาน
ข้อ ๔ เมื่อสำนักงานได้รับคำขอตามข้อ ๓ ให้แจ้งสถานประกอบการจัดทำแผนการจัดการศึกษา
ของศูนย์การเรียนร่วมกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย

แผนการจัดการศึกษาต้องมีรายการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศูนย์การเรียน
- (๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน
- (๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียน
- (๔) รูปแบบการจัดการศึกษา
- (๕) ระดับการศึกษาที่จัด
- (๖) หลักสูตร
- (๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน
- (๘) บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน
- (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียน

ข้อ ๕ เมื่อสำนักงานให้ความเห็นชอบกับแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๔ แล้ว ศูนย์การเรียน
จึงจะดำเนินการจัดการศึกษาได้

ข้อ ๖ การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัดการศึกษาที่สำนักงานได้ให้ความเห็นชอบแล้วต้องได้รับ
อนุญาตจากสำนักงาน

ข้อ ๗ ศูนย์การเรียนอาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษา
นอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว สนองตอบวัตถุประสงค์
ของศูนย์การเรียน

ข้อ ๘ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๔
วรรคสอง (๙) อย่างน้อยต้องกำหนดให้คณะกรรมการประกอบด้วยเจ้าของสถานประกอบการ หรือ
ผู้แทน ผู้แทนลูกจ้าง และผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารและการจัดการศึกษา
ของศูนย์การเรียนให้เหมาะสมกับสถานประกอบการและสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา รวมทั้ง
ส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ดูแลระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษา

หน้า ๒๑

เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๕๖ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒ กันยายน ๒๕๔๗

ข้อ ๑๐ ให้ศูนย์การเรียนออกหลักฐานการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียน
ว่าได้ศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้ความรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนด้านวิชาการ
ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ศูนย์การเรียน รวมทั้งให้การพัฒนาทักษะความรู้
ความสามารถแก่บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
แก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ๑๒ ให้ศูนย์การเรียนได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา
และได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและสิทธิประโยชน์อื่น ทั้งนี้ ตามที่
กฎหมายกำหนด

ข้อ ๑๓ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำขอของเจ้าของสถานประกอบการ

(๒) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุที่ศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการเกินกว่า ๑ ปี โดยไม่มี
เหตุอันสมควร หรือการดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน ขัดต่อกฎหมาย
เป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน

เมื่อมีการเลิกศูนย์เรียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้สถานประกอบการ
ทราบภายในสามสิบวัน และให้เจ้าของสถานประกอบการรวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
กับการศึกษาของศูนย์เรียนนั้นมอบให้แก่สำนักงาน

ข้อ ๑๔ การเลิกศูนย์เรียน ให้เจ้าของสถานประกอบการร่วมกับสำนักงานจัดหาศูนย์เรียนอื่น
ให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในศูนย์เรียนหรือสถานศึกษาอื่น

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานเรียกคืนเงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่างๆ จากรัฐที่ยังเหลืออยู่ในรอบปี
จากศูนย์เรียนที่เลิกตามข้อ ๑๓ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติให้สถานประกอบการมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉะนั้น เพื่อให้สถานประกอบการที่มีความประสงค์และมีความพร้อมที่จะเข้ามาช่วยเหลือรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับลูกจ้างหรือบุคคลทั่วไปในสถานศึกษา ซึ่งเป็นศูนย์การเรียน โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนในสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน
พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ศูนย์การเรียน” หมายความว่า สถานที่เรียนที่บุคคลจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่แสวงหากำไรตามกฎหมายนี้

“ครูภูมิปัญญา” หมายความว่า ผู้ทรงภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใดซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน

“บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน” หมายความว่า ผู้จัดการศึกษา ผู้บริหารศูนย์การเรียน รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาของศูนย์การเรียน

“ผู้จัดการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้จัดตั้งศูนย์การเรียน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่

ข้อ ๒ บุคคลอาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนสำหรับผู้ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนองตอบวัตถุประสงค์ของศูนย์เรียนนั้น

ข้อ ๓ ผู้มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบศูนย์การเรียนต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๒) ผู้ซึ่งได้รับการประกาศยกย่องเป็นครูภูมิปัญญาจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด หรือ
- (๓) บุคคลอื่นนอกเหนือจาก (๑) และ (๒) ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการศึกษา

ข้อ ๔ ผู้มีสิทธิจัดการศึกษาผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียน ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือ ต่อสำนักงานพร้อมทั้งแนบหลักฐานแสดงการเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ และแผนการจัดการศึกษา ของศูนย์การเรียนที่บุคคลนั้นได้ร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย

แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศูนย์การเรียน
- (๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน
- (๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียน
- (๔) รูปแบบการจัดการศึกษา
- (๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ
- (๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน
- (๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน
- (๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน
- (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียน

ข้อ ๕ ในการพิจารณาคำขออนุญาตจัดตั้งศูนย์การเรียน ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ศูนย์การเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนไม่เกินห้าสิบคน ให้สำนักงานเป็นผู้พิจารณาอนุญาต
- (๒) ศูนย์การเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่าห้าสิบคนแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้สำนักงานเสนอ ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

(๓) ศูนย์การเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่าหนึ่งร้อยคน ให้สำนักงานเสนอให้คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในกรณีการขออนุญาตจัดตั้งศูนย์การเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่าห้าสิบคน รายการ ในแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๔ (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

หน้า ๖๑

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๖ มกราคม ๒๕๕๕

ให้นำหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้จัดตั้งศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับการพิจารณาคำขออนุญาตเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัดการศึกษาที่ได้รับอนุญาตแล้วโดยอนุโลม

ข้อ ๖ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนตามข้อ ๔ (๙) อย่างน้อยต้องกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยผู้จัดการศึกษาหรือผู้แทน ผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสำนักงานแต่งตั้ง

ในกรณีที่ศูนย์การเรียนใดไม่อาจมีผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่เป็นกรรมการแทนได้

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารและการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของผู้จัดการศึกษาและสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และดูแลระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ข้อ ๘ ผู้เรียนในศูนย์การเรียนต้องมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

ข้อ ๙ ให้ศูนย์การเรียนดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละปี แล้วจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนดังกล่าว รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สำนักงานทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในช่วงชั้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ศูนย์การเรียนจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น รวมทั้งจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลใหม่ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานออกหลักฐานการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียนว่าได้ศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการตามข้อ ๑๐

ข้อ ๑๒ ศูนย์การเรียนอาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนสำหรับการจัดการศึกษาได้

ข้อ ๑๓ สำนักงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ผู้จัดการศึกษา รวมทั้งให้การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถแก่บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ๑๔ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดการศึกษาตาย

(๒) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำขอของผู้จัดการศึกษา

(๓) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุที่ศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการเกินกว่าหนึ่งปี โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือการดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน ขัดต่อกฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือผู้จัดการศึกษาขาดคุณสมบัติตามข้อ ๓

เมื่อมีการเลิกศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการศึกษาทราบภายในสามสิบวัน และให้ผู้จัดการศึกษารวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์การเรียนนั้นมอบให้แก่สำนักงาน

ในกรณีศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุผู้จัดการศึกษาตาย ให้บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน รวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์การเรียนนั้นมอบให้แก่สำนักงาน

ข้อ ๑๕ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาศูนย์การเรียนอื่น ให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่น

ข้อ ๑๖ ให้สำนักงานเรียกคืนเงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐที่ยังเหลืออยู่ใน รอบปีจากศูนย์การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๔ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ข้อ ๑๗ บุคคลใดเคยเป็นผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียนที่สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียน ตามข้อ ๑๔ (๓) จะขอจัดตั้งศูนย์การเรียนอีกมิได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

วรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หน้า ๖๓

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๓ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๖ มกราคม ๒๕๕๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้บุคคลมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้บุคคลซึ่งมีความประสงค์และมีความพร้อมเข้ามาช่วยเหลือรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอันจะทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่นสมควรกำหนดให้บุคคลมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน
พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ศูนย์การเรียน” หมายความว่า สถานที่เรียนที่องค์กรวิชาชีพจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่แสวงหากำไรตามกฎกระทรวงนี้

“องค์กรวิชาชีพ” หมายความว่า องค์กรวิชาชีพที่ได้จัดตั้งโดยกฎหมาย

“บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน” หมายความว่า ผู้จัดการศึกษา ผู้บริหารศูนย์การเรียน รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาของศูนย์การเรียน

“ผู้จัดการศึกษา” หมายความว่า องค์กรวิชาชีพซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้จัดตั้งศูนย์การเรียน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่

ข้อ ๒ องค์กรวิชาชีพอาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนสำหรับผู้ซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนองต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์เรียนนั้น

ข้อ ๓ องค์กรวิชาชีพซึ่งประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อสำนักงาน พร้อมทั้งแผนการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ที่องค์กรวิชาชีพนั้นได้ร่วมจัดทำกับสำนักงาน หรือสถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย

แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศูนย์การเรียนรู้
- (๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้
- (๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้
- (๔) รูปแบบการจัดการศึกษา
- (๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ
- (๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน
- (๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน
- (๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้
- (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้

ข้อ ๔ เมื่อสำนักงานให้ความเห็นชอบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และแผนการจัดการศึกษา ตามข้อ ๓ แล้ว ผู้จัดการศึกษาจึงจะดำเนินการจัดการศึกษาได้

การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัดการศึกษาที่สำนักงานได้ให้ความเห็นชอบแล้วต้องได้รับ อนุญาตจากสำนักงาน

ข้อ ๕ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ตามข้อ ๓ (๙) อย่างน้อยต้อง กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยผู้จัดการศึกษาหรือผู้แทน ผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ

ในกรณีที่ศูนย์การเรียนรู้ใดไม่อาจมีผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทน ชุมชนที่ศูนย์การเรียนรู้ตั้งอยู่เป็นกรรมการแทนได้

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารและการจัดการ การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของผู้จัดการศึกษาและสอดคล้องกับ นโยบายการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และดูแลระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ข้อ ๗ ให้ศูนย์การเรียนรู้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละปี แล้วจัดทำ รายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนดังกล่าว รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและ สภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สำนักงานทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๘ ให้ศูนย์การเรียนรู้ออกหลักฐานการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ ว่าได้ศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๙ ศูนย์การเรียนอาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนสำหรับการจัดการศึกษาได้

ข้อ ๑๐ สำนักงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ผู้จัดการศึกษา รวมทั้งให้การพัฒนา ทักษะความรู้ความสามารถแก่บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ๑๑ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำขอของผู้จัดการศึกษา

(๒) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุที่ศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการเกินกว่าหนึ่งปีโดยไม่มี เหตุอันสมควร หรือการดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน ขัดต่อกฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน

เมื่อมีการเลิกศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการศึกษา ทราบภายในสามสิบวัน และให้ผู้จัดการศึกษารวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ของศูนย์เรียนนั้นมอบให้แก่สำนักงาน

ข้อ ๑๒ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาศูนย์การเรียนอื่น ให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่น

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานเรียกคืนเงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐที่ยังเหลืออยู่ในรอบ ปีจากศูนย์การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๑ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ข้อ ๑๔ องค์กรวิชาชีพใดเคยเป็นผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียนที่สำนักงานมีคำสั่ง ให้เลิกศูนย์การเรียนตามข้อ ๑๑ (๒) จะขอจัดตั้งศูนย์การเรียนอีกมิได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

วรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้องค์กรวิชาชีพมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้องค์กรวิชาชีพซึ่งมีความประสงค์และมีความพร้อมเข้ามาช่วยเหลือรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอันจะทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่นสมควรกำหนดให้องค์กรวิชาชีพมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ศูนย์การเรียนรู้” หมายความว่า สถานที่เรียนที่องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชน จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่แสวงหากำไรตามกฎกระทรวงนี้

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยผู้บรรลุนิติภาวะจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่อาศัยประจำอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการในลักษณะเป็นองค์กร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร และมีที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกับศูนย์การเรียนนั้น

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือเป็นส่วนงานหรือโครงการในองค์กรนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร และมีที่ตั้งหรือมีส่วนงานหรือโครงการรับผิดชอบอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกับศูนย์การเรียนนั้น

“ผู้จัดการศึกษา” หมายความว่า องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ศูนย์การเรียนตั้งอยู่

ข้อ ๒ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนอาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษา นอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนสำหรับผู้ซึ่งขาดโอกาสใน การเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนองตอบวัตถุประสงค์ ของศูนย์การเรียนนั้น โดยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

(๑) มุ่งเรียนรู้จากสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๒) การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ใช้หลักสูตรที่ศูนย์การเรียน ได้พัฒนาขึ้น

ศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่งอาจจัดการศึกษาแบบคละชั้นและอายุหรือจัดให้มีการศึกษาร่วมกับ สถานศึกษาอื่นโดยมีข้อตกลงร่วมกันและเทียบโอนผลการเรียนซึ่งกันและกันได้

ข้อ ๓ แบบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนขององค์กรชุมชนต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อองค์กรชุมชน

(๒) รายละเอียดของคณะบุคคล ได้แก่ ชื่อ สัญชาติ อายุ ที่อยู่ และอาชีพ

(๓) วัตถุประสงค์ขององค์กรชุมชน

(๔) ที่ตั้งองค์กรชุมชน

(๕) ประวัติความเป็นมาขององค์กรชุมชน

(๖) ผลการดำเนินงานขององค์กรชุมชน

รายการตาม (๒) และ (๓) ต้องได้รับการรับรองจากสมาชิกในชุมชนซึ่งเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ ๔ แบบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนขององค์กรเอกชนต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อองค์กรเอกชน

(๒) วัตถุประสงค์ขององค์กรเอกชน

(๓) ที่ตั้งองค์กรเอกชน

(๔) ประวัติความเป็นมาขององค์กรเอกชน

(๕) ผลการดำเนินงานขององค์กรเอกชน

(๖) หลักฐานการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลขององค์กรหรือหลักฐานการเป็นส่วนงาน หรือโครงการในองค์กรนิติบุคคล

ข้อ ๕ องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนซึ่งประสงค์จะจัดตั้งศูนย์การเรียน ให้ยื่นคำขอเป็น หนังสือต่อสำนักงานพร้อมทั้งแนบแบบคำขอตามข้อ ๓ หรือข้อ ๔ แล้วแต่กรณี และแผน การจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนที่องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนนั้นได้ร่วมจัดทำกับสำนักงานหรือ สถานศึกษาที่สำนักงานมอบหมาย

แผนการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อศูนย์การเรียน

(๒) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน

- (๓) ที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้
- (๔) รูปแบบการจัดการศึกษา
- (๕) ระดับการศึกษาที่จัดในกรณีที่เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ
- (๖) หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน
- (๗) ระบบประกันคุณภาพภายใน
- (๘) รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้
- (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้

ข้อ ๖ เมื่อสำนักงานให้ความเห็นชอบคำขอจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และแผนการจัดการศึกษาแล้ว ผู้จัดการศึกษาจึงจะดำเนินการจัดการศึกษาได้

การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัดการศึกษาที่สำนักงานได้ให้ความเห็นชอบแล้วต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน

ข้อ ๗ ในกรณีที่องค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย ผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ต้องมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

ในการพิจารณาคำขออนุญาตจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขององค์กรเอกชนตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวนไม่เกินห้าสิบคน ให้สำนักงานเป็นผู้พิจารณาอนุญาต
- (๒) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่าห้าสิบคนแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้สำนักงานเสนอให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

(๓) ศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่าหนึ่งร้อยคน ให้สำนักงานเสนอให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในกรณีการขออนุญาตจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่าห้าสิบคน รายการในแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๕ (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

ให้นำหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับการพิจารณาคำขออนุญาตเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัดการศึกษาที่ได้รับอนุญาตแล้ว โดยอนุโลม

ข้อ ๘ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ตามข้อ ๕ (๙) อย่างน้อยต้องกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยผู้จัดการศึกษาหรือผู้แทน ผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ

ในกรณีที่ศูนย์การเรียนรู้ใดไม่อาจมีผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียน ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนที่ศูนย์การเรียนรู้ตั้งอยู่เป็นกรรมการแทนได้

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการศูนย์การเรียนทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารและการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการศึกษาของผู้จัดการศึกษาและสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และดูแลระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ข้อ ๑๐ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การวัดผลและประเมินผลผู้เรียนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ศูนย์การเรียนวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงของพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(๒) กรณีที่มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ให้มีการวัดผลและประเมินผลร่วมกัน

ในกรณีที่มีการเลิกศูนย์การเรียน หรือผู้เรียนจากศูนย์การเรียนประสงค์จะเข้าศึกษาในโรงเรียน ให้นำผลการเรียนรู้ที่สะสมไว้มาเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ข้อ ๑๑ ให้ศูนย์การเรียนออกหลักฐานทางการศึกษาแก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียนว่าได้ศึกษาหรือสำเร็จการศึกษา ภายใต้การกำกับและการรับรองของสำนักงานแล้วแต่กรณี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๑๒ ให้ศูนย์การเรียนจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สำนักงานทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๑๓ ศูนย์การเรียนอาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนอื่นสำหรับการจัดการศึกษาได้

ข้อ ๑๔ สำนักงานมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการศึกษา และด้านอื่นแก่ผู้จัดการศึกษา รวมทั้งให้การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถแก่บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียน ตลอดจนดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนแก่ผู้เรียนในศูนย์การเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ๑๕ ศูนย์การเรียนเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานอนุญาตให้เลิกตามคำขอของผู้จัดการศึกษา

(๒) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกเพราะเหตุที่ศูนย์การเรียนหยุดดำเนินการเกินกว่าหนึ่งปีโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือการดำเนินการของศูนย์การเรียนขัดต่อวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน ขัดต่อกฎหมาย เป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

เมื่อมีการเลิกศูนย์การเรียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการศึกษาทราบภายในสามสิบวัน และให้ผู้จัดการศึกษารวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของศูนย์เรียนนั้นมอบให้แก่สำนักงาน

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๐๑ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕

ข้อ ๑๖ การเลิกศูนย์การเรียน ให้ผู้จัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานจัดหาศูนย์การเรียนอื่น ให้แก่ผู้เรียน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่น

ข้อ ๑๗ ให้สำนักงานเรียกคืนเงินอุดหนุนหรือเงินช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐที่ยังเหลืออยู่ในรอบปี จากศูนย์การเรียนที่เลิกตามข้อ ๑๕ เพื่อนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ข้อ ๑๘ องค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนใดเคยเป็นผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียน ที่สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียนตามข้อ ๑๕ (๒) จะขอจัดตั้งศูนย์การเรียนอีกมิได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ศาสตราจารย์สุชาติ ธาดาธำรงเวช

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนซึ่งมีความประสงค์และมีความพร้อมเข้ามาช่วยเหลือรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอันจะทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น สมควรกำหนดให้องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง รายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้
กรณีที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่า ๕๐ คน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ วรรคสอง (๘) และข้อ ๕ วรรคสองแห่งกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ.๒๕๕๔ ที่ออกตามความใน มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่ให้บุคคลมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้และให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดรายชื่อ และคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ กรณีที่มีผู้เรียนจำนวนเกินกว่า ๕๐ คน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงประกาศรายชื่อและคุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ดังนี้

๑. รายชื่อบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้แต่ละศูนย์ให้เป็นไปตามที่ศูนย์การเรียนรู้ยื่นแสดงต่อผู้มีอำนาจอนุญาต

๒. คุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้มีดังนี้

๒.๑ ผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ มีคุณสมบัติ ดังนี้

๒.๑.๑ มีสัญชาติไทย ซึ่งไม่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามหรือผู้นับถือศาสนาอื่นที่ขัดแย้งกับหลักศาสนาพุทธนิกายเถรวาท และต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

(๒) เป็นผู้ซึ่งได้รับการประกาศยกย่องเป็นครูภูมิปัญญาจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด หรือ

(๓) บุคคลอื่น นอกเหนือจาก (๑) และ (๒) ซึ่งคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา

๒.๑.๒ ต้องไม่เป็นผู้จัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียนรู้ตามข้อ ๑๔ (๓) แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ.๒๕๕๔

๒.๒ ผู้บริหารศูนย์การเรียนรู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

๒.๒.๑ มีสัญชาติไทย

๒.๒.๒ มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์

๒.๒.๓ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางด้าน

การศึกษา

๒.๒.๔ มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา

๒.๒.๕ มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี

๒.๒.๖ ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่

ความผิดโดยประมาทหรือลหุโทษ

๒.๒.๗ ไม่ฝักใฝ่หรือเลื่อมใสในลัทธิที่เป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศหรือขัดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒.๓ ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

๒.๓.๑ มีสัญชาติไทย หรือเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) รหัส B เพื่อการทำงาน

๒.๓.๒ มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

๒.๓.๓ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า

๒.๓.๔ ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

๒.๓.๕ มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี

๒.๓.๖ ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดโดยประมาทหรือสุหุโทษ

๒.๓.๗ ไม่ฝักใฝ่หรือเลื่อมใสในลัทธิที่เป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศหรือขัดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายสุรัฐ ศิลปอนันต์)

ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ และข้อ ๘ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๘๙๙๐ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ให้บุคคลมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงประกาศคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล ดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและมีอายุย่างเข้าปีที่ ๗ จนถึงอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
กรณีผู้เรียนที่สมัครเข้าเรียนมีอายุเป็นไปตามที่กำหนดในวรรคแรกและยังไม่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถือว่ามีความสมบัติเป็นผู้เรียนตามประกาศฉบับนี้ และ

๒. เป็นเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ และมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๒.๑ เด็กยากจน

๒.๒ เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

๒.๓ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง

๒.๔ เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ

๒.๕ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ

๒.๖ เด็กในชนกลุ่มน้อย

๒.๗ เด็กเร่ร่อน

๒.๘ เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน หรือแรงงานเด็ก

๒.๙ เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศหรือโสเภณีเด็ก

๒.๑๐ เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒.๑๑ เด็กพิการ

๒.๑๒ เด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติในกรณีอื่นๆ

รายละเอียดประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียนเป็นไปตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายสุรัฐ ศิลปอนันต์)

ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**เอกสารแนบท้ายประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล**

รายละเอียดประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาโดยบุคคล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาโดยบุคคล มุ่งที่จะให้บุคคลผู้ซึ่งขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น จึงกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนไว้ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา มีรายละเอียดประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. เป็นเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ ๗ จนถึงอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์

๒. เป็นเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หรือมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามประกาศของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล

๓. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย

๔. ในการรับผู้เรียนเข้าเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย หลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์

๒. เป็นเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หรือมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามประกาศของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล

๓. มีหลักฐานแสดงวุฒิทางการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๔. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย

๕. ในการรับผู้เรียนเข้าเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย หลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า กำหนดคุณสมบัติผู้เรียน ดังนี้

๑. มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์

๒. เป็นเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หรือมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามประกาศของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล

๓. มีหลักฐานแสดงวุฒิทางการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๓.๑ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.๓)

๓.๒ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ม.๓)

๓.๓ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ ๔

๓.๔ จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๓.๕ เปรียญธรรม ๓ ประโยค

๓.๖ วุฒิอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.๒๕๒๑

๓.๗ เคยศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ ระดับชั้น (เกรด) การศึกษาปีที่ ๑๐ หรือ
สอบได้ระดับชั้น(เกรด) การศึกษาอย่างน้อยปีที่ ๑๐

๔. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย

๕. ในการรับผู้เรียนเข้าเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
หลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชน
เป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และ
แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ.๒๕๕๕ ประกอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แจกตาม
หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว (ล) ๘๙๙๐ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ให้
องค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
ศูนย์การเรียนและให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนที่จัด
การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและมีอายุเข้าปีที่ ๗ จนถึงอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
กรณีที่ผู้เรียนที่สมัครเข้าเรียนมีอายุเป็นไปตามที่กำหนดในวรรคแรกและยังไม่สำเร็จ
การศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถือว่ามีความสมบัติเป็นผู้เรียนตามประกาศฉบับนี้ และ
๒. เป็นเด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ และมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่าง
ใดดังต่อไปนี้

- ๒.๑ เด็กยากจน
- ๒.๒ เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
- ๒.๓ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง
- ๒.๔ เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ
- ๒.๕ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อสังคม
- ๒.๖ เด็กในชนกลุ่มน้อย
- ๒.๗ เด็กเร่ร่อน
- ๒.๘ เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน หรือแรงงานเด็ก
- ๒.๙ เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศหรือโสเภณีเด็ก
- ๒.๑๐ เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- ๒.๑๑ เด็กพิการ
- ๒.๑๒ เด็กซึ่งขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติในกรณีอื่นๆ

รายละเอียดประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียนเป็นไปตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายสุรัฐ ศิลปอนันต์)
ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**เอกสารแนบท้ายประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชน
เป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย**

รายละเอียดประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยมุ่งที่จะให้บุคคลที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น จึงกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนไว้ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา มีรายละเอียดประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. เป็นเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ ๗ จนถึงอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
๒. เป็นเด็กที่ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หรือมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

๓. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย

๔. ในการรับนักเรียนเข้าเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์
๒. เป็นเด็กที่ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หรือมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

๓. มีหลักฐานแสดงวุฒิทางการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๔. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย

๕. ในการรับนักเรียนเข้าเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า กำหนดคุณสมบัติผู้เรียน ดังนี้

๑. มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์

๒. เป็นเด็กที่ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ หรือมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง คุณสมบัติของผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรเอกชนเป็นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

๓. มีหลักฐานแสดงวุฒิทางการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๓.๑ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.๓)

๓.๒ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ม.๓)

๓.๓ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ ๔

๓.๔ จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๓.๕ เปรียญธรรม ๓ ประโยค

๓.๖ วุฒิอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.๒๕๒๑

๓.๗ เคยศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ ระดับชั้น (เกรด) การศึกษาปีที่ ๑๐ หรือสอบได้ระดับชั้น(เกรด) การศึกษาอย่างน้อยปีที่ ๑๐

๔. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย

๕. ในการรับนักเรียนเข้าเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

วันที่ 8 ธ.ค. 2549 เวลา 14.39

ที่ ศธ ๐๓๐๔/ ๔๘๓๑

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

พิกัด 2/628
16.20.1.
8 PA-14

๖ ธันวาคม ๒๕๔๙

เรื่อง ข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับผู้จัดการศึกษา
ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๑๒๖๙๙ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี
สำหรับผู้จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ได้แจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการ
ดำเนินการจัดทำข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี
สำหรับผู้จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้เป็นไป
ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
และข้อ ๑๓ แห่งระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ครบถ้วน
สมบูรณ์ นั้น

ในกรณีนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอการ
อุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี สำหรับผู้จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ แห่ง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เรียบร้อยแล้ว ซึ่งสรุปสาระสำคัญของข้อเสนอการ
อุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี สำหรับผู้จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ แห่ง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

เรื่องเดิม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปิดโอกาสให้ บุคคล ครอบครั
องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
(มาตรา ๑๒) นอกจากนี้จะเปิดโอกาสให้องค์กรและสถาบันต่างๆ มีสิทธิจัดการศึกษาแล้ว มาตรา ๑๔
แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังกำหนดให้ผู้จัดการศึกษา ตามมาตรา ๑๒
ได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้

...../(๑) การสนับสนุน

-๒-

(๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับเงินอุดหนุนนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังได้กำหนดไว้ในมาตรา ๖๑ ด้วยว่าให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายและการลดหย่อน ยกเว้นภาษีสำหรับผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๑๒ มีเหตุผลความจำเป็นดังนี้

๑. หลังจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้สิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (มาตรา ๑๒) มีครอบครัวจำนวน ๓๓ ครอบครัว ได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผู้เรียน ๔๒ คน และสถานประกอบการได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน ๔ แห่ง มีผู้เรียน ๑๔๒ คน แต่ครอบครัวและสถานประกอบการเหล่านั้นยังไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนและการลดหย่อน ยกเว้นภาษีตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการอุดหนุนค่าใช้จ่ายและการลดหย่อน ยกเว้นภาษี ดังกล่าว จะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติหลายประการ เช่น

(๑) เป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กว้างขวางมากขึ้น เป็นการส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการศึกษาของชาติ (All for Education)

(๒) ส่งเสริมการยกระดับฝีมือแรงงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของลูกจ้างในสถานประกอบการ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี ๒๕๕๕ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีอยู่ทั้งหมด ๓๔ ล้านคน จำนวน ๑๓.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓๙.๔) จบการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ ๗.๘ ล้านคน (ร้อยละ ๒๒.๘) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อีก ๔.๔ ล้านคน (ร้อยละ ๑๒.๙) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอีก ๑.๑๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓.๔) ยังไม่มีการศึกษา จึงมีประชากรวัยแรงงานถึง ๒๖.๘๕ ล้านคนที่จะต้องได้รับการยกระดับทางด้านการศึกษา ดังนั้น รัฐจึงควรมีมาตรการจูงใจให้

.../สถานประกอบการ

สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาและมีมือแรงงานของลูกจ้าง ตลอดจนสามารถผลิตกำลังคนได้ตรงกับความต้องการ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น

(๓) เป็นการแบ่งเบาภาระในด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ เนื่องจากในขณะนี้รัฐยังไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม ตามข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ยังมีประชากรที่ยังไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ถึง ๒๒.๔๕ ล้านคน ดังนั้นหากมีการเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ก็จะทำให้คนไทยทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมากขึ้น

(๔) ส่งเสริมหลักการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างหลากหลาย เพราะการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นความแตกต่าง หลากหลายของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และใช้ความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนโดยแท้จริงเป็นศูนย์กลาง

(๕) เป็นการส่งเสริมหลักการจัดการศึกษาสำหรับปวงชน (Education for All) การส่งเสริมการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ เป็นการส่งเสริมทางเลือกในการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือผู้พิการที่ต้องดูแลพิเศษ ซึ่งต้องการการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมโดยเฉพาะกับปัญหาและศักยภาพของเขา ซึ่งการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ อาจไม่สนองตอบต่อผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวนี้

(๖) เป็นการสนับสนุนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งมั่นจะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง การพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถานศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้ สู้สังคมคุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ

๒. ปัจจุบันรัฐได้ลดหย่อนและยกเว้นภาษีให้กับการศึกษาของโรงเรียนเอกชน หลายประการ เช่น

(๑) หักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับการส่งบุตรเข้าเรียนในสถานศึกษา

(๒) หักลดหย่อนภาษีเงินได้ สำหรับการบริจาคเงินให้กับสถานศึกษา

(๓) ยกเว้นภาษีเงินได้จากกิจการโรงเรียนเอกชนให้กับบุคคลธรรมดา มูลนิธิ หรือ สมาคมที่เป็นเจ้าของโรงเรียนเอกชน

.../(๔) ยกเว้น

-๔-

(๔) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าที่นำเข้าเพื่อการศึกษา

(๕) ยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ สำหรับค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อสนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

โดยที่การจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาของเอกชน เพื่อมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำ จึงควรได้รับการพิจารณาให้มีสิทธิได้รับลดหย่อนยกเว้นภาษีตามสมควรเช่นกัน

สาระสำคัญของเรื่อง

มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบันได้มีการออกกฎกระทรวงตามมาตราดังกล่าวแล้วจำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่

- ๑) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๒) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๔๗ และ ๓) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๔๘

ภายหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้กฎกระทรวงจำนวน ๓ ฉบับ มีครอบครัว สถานประกอบการและสถาบันพระพุทธศาสนาได้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ขณะนี้มีความครอบครัวที่จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ จำนวน ๓๓ ครอบครัว จำนวนผู้เรียน ๔๒ คน และมีแนวโน้มว่าในปีการศึกษา ๒๕๕๐ จะมีผู้เรียนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๐๐ คน

๒. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถานประกอบการ

ขณะนี้มีความสถานประกอบการที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๔ แห่ง จำนวนผู้เรียน ๑๔๒ คน และมีแนวโน้มว่าในปีการศึกษา ๒๕๕๐ จะมีผู้เรียนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๑,๐๐๐ คน

๓. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา

ขณะนี้มีความโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาซึ่งจัดการศึกษา โดยสถาบันพระพุทธศาสนาจำนวน ๔๐๐ โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน ๕๑,๕๓๖ รูป แยกเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๓๙,๓๗๕ รูป และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๒,๑๖๑ รูป การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลี มีสำนักเรียนจำนวน ๑๐,๔๔๓ สำนัก มีจำนวนนักเรียน ๑,๐๘๓,๔๘๘ รูป/คน

ปัจจุบัน มีเพียงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนาเท่านั้นที่ได้รับจัดสรรเงินอุดหนุน แต่ครอบครัวและสถานประกอบการ ยังไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนและการลดหย่อน ยกเว้นภาษีตามที่กฎหมายกำหนด จึงได้จัดทำข้อเสนอดังกล่าวขึ้น

.../ ประเด็นของ

ประเด็นของปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

โดยที่มีครอบครัวและสถานประกอบการได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่ครอบครัวและสถานประกอบการดังกล่าว ยังไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด จึงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ในระยะแรก ควรอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวให้ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจัดโดยครอบครัว และสถานประกอบการ ดังนี้

(๑) อุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยครอบครัว ในอัตราเดียวกับที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาเอกชน ดังนี้

ประเภทสามัญศึกษา

ก่อนประถมศึกษา	๔,๔๖๐	บาท/คนปี
ประถมศึกษา	๔,๙๖๐	บาท/คนปี
มัธยมศึกษาตอนต้น	๖,๖๒๕	บาท/คนปี
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๗,๕๒๕	บาท/คนปี

(๒) อุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยสถานประกอบการ ในอัตราครึ่งหนึ่งของเงินอุดหนุนที่รัฐจ่ายให้สถานศึกษาเอกชน เพราะนอกจากผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการยกระดับการศึกษาของตนแล้ว ผู้ประกอบการก็ได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน ทำให้ขีดความสามารถในการเพิ่มผลผลิตมีสูงขึ้นด้วย ดังนี้

อัตราเงินอุดหนุนที่รัฐควรจัดสรรให้สถานประกอบการที่จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒

๑. ประเภทสามัญศึกษา

ก่อนประถมศึกษา	๒,๒๓๐	บาท/คนปี
ประถมศึกษา	๒,๔๘๐	บาท/คนปี
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓,๓๑๓	บาท/คนปี
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๓,๗๖๓	บาท/คนปี

๒. ประเภทอาชีวศึกษา (เฉพาะ ปวช.)

ช่างอุตสาหกรรม	๔,๗๓๓	บาท/คนปี
พาณิชยกรรม	๓,๙๓๓	บาท/คนปี
ศิลปหัตถกรรม	๔,๘๘๓	บาท/คนปี
เกษตรกรรม	๔,๔๘๓	บาท/คนปี
คหกรรม	๔,๓๘๓	บาท/คนปี

.../ประมง

-๖-

ประมง	๔,๔๘๓	บาท/คน/ปี
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	๓,๙๓๓	บาท/คน/ปี
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	๔,๗๓๓	บาท/คน/ปี

๒. ควบลดหย่อนและยกเว้นภาษีแก่ผู้จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ ในแนวทางเดียวกับที่รัฐให้การสนับสนุนการศึกษาเอกชน อันได้แก่

- (๑) หักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับการส่งบุตรเข้าเรียนศูนย์การเรียน
- (๒) หักลดหย่อนภาษีเงินได้ สำหรับการบริจาคเงินให้กับศูนย์การเรียน
- (๓) ยกเว้นภาษีเงินได้จากการจัดการศึกษาแก่ผู้จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานตาม

มาตรา ๑๒

(๔) ยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าที่นำเข้าเพื่อการศึกษา

(๕) ยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์ให้กับบุคคลหรือนิติบุคคล สำหรับค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้กับผู้จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานตามมาตรา ๑๒

ในอนาคตรัฐให้การลดหย่อนและยกเว้นภาษีให้กับการศึกษาของเอกชนเพิ่มประการใดก็ให้ครอบคลุมถึงผู้จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานตามมาตรา ๑๒ ด้วย

๓. ให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามประเมินผลการจัดสรรเงินอุดหนุน และการลดหย่อนยกเว้นภาษี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย และคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ เพื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวมาเป็นฐานในการคิดคำนวณเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดอัตราเงินอุดหนุนและการกำหนดมาตรการลดหย่อน ยกเว้นภาษีที่เหมาะสมเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้นต่อไป

ความเห็นชอบหรือการอนุมัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้นำข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อน ยกเว้นภาษี ตามข้อ ๔ เสนอสภาการศึกษาในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ สภาการศึกษาไม่มีมติให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

..../ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการและที่มาแห่งเงินค่าใช้จ่าย

๑. การอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจัดโดยครอบครัว

(๑) ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ดำเนินการ จำนวน ๒๐๘,๓๒๐ บาท
(๔,๙๖๐ บาท X ๔๒ คน)

(๒) ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ดำเนินการ จำนวน ๙๙๒,๐๐๐ บาท
(๔,๙๖๐ บาท X ๒๐๐ คน)

**๒. การอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจัดโดยสถาน-
ประกอบการ**

(๑) ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ดำเนินการ จำนวน ๕๘๔,๐๘๖ บาท

(๒) ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ดำเนินการ จำนวน ๔,๑๗๓,๐๐๐ บาท

**๓. ที่มาแห่งเงินค่าใช้จ่ายได้แก่เงินงบประมาณของรัฐที่จัดสรรให้กระทรวง
ศึกษาธิการ**

**รายละเอียดที่ประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ให้ความเห็นชอบ หรือมีมติ
กระทรวงศึกษาธิการประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ ดังนี้**

๑. ในระยะแรกให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่จัดโดยครอบครัว ในอัตราเดียวกับที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาเอกชน และอุดหนุน
ค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยสถานประกอบการในอัตราครึ่งหนึ่งของเงิน
อุดหนุนที่รัฐจ่ายให้สถานศึกษาเอกชน

๒. ให้มีการลดหย่อน ยกเว้นภาษีแก่ผู้จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ ในแนวทาง
เดียวกับที่รัฐให้การสนับสนุนการศึกษาเอกชน ในปัจจุบัน อันได้แก่

(๑) หักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับการส่งบุตรเข้าเรียนศูนย์การ
เรียน

(๒) หักลดหย่อนภาษีเงินได้ สำหรับการบริจาคเงินให้กับศูนย์การเรียน

(๓) ยกเว้นภาษีเงินได้จากการจัดการศึกษาแก่ผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม

มาตรา ๑๒

(๔) ยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าที่นำเข้าเพื่อการศึกษา

(๕) ยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ให้กับ
บุคคล หรือนิติบุคคล สำหรับค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้กับผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามมาตรา ๑๒

ในอนาคตหากรัฐให้การลดหย่อน ยกเว้นภาษีให้กับการศึกษาของเอกชนเพิ่ม
ประการใดก็ให้ครอบคลุมถึงผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๑๒ ด้วย

...../๓. ให้กระทรวง

-๘-

๓. ให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามประเมินผลการจัดสรรเงินอุดหนุน และการลดหย่อน ยกเว้นภาษี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย และคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ เพื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวมาเป็นฐานในการคิดคำนวณเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ ต่อการกำหนดอัตราเงินอุดหนุนและการกำหนดมาตรการลดหย่อน ยกเว้นภาษีที่เหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอกณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิจิตร ศรีสอาน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๑๕

โทรสาร ๐ ๒๒๕๓ ๒๗๗๕

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/๖๑๓๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับผู้จัดการศึกษา ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

เรียน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๓๐๔/๔๔๓๑ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙
  ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ พม ๐๒๐๗/๖๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๙
  ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงาน ด่วนที่สุด ที่ รง (ปคร.) ๐๒๐๔/๓๓๒๔ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๙
  ๔. สำเนาหนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๘๐๔/๑๕ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๐
  ๕. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๒/๖๐๒๒ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๙
  ๖. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๐๖/๑๒๒ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอเรื่อง ข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่าย และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับผู้จัดการศึกษา ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๐ ลงมติเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอทั้ง ๓ ข้อ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

15 ส.ก. 2550

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๖-๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๖๕ โทรสาร ๒๖๔๙-๕-๒๖๐๘

www.cabinet.thaigov.go.th

5ก. ผอ.สวท. ๑๑-๒๕๓๑.๕๐
 ผอ.กลุ่ม ๑๑-๒๕๓๑.๕๐
 จว. ๑๑-๒๕๓๑ (๑๓๓) 15๓๑.50
 ๑. ผู้พิมพ์ ๑๑-๒๕๓๑.๕๐

ภาคผนวก V

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ 89/2567

ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2567

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ที่ ๘๘ / ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้
ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ตามที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินโครงการศึกษารูปแบบและแนวทางสนับสนุนทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความพร้อมทางการศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการสนับสนุนในลักษณะของเงินอุดหนุนรายหัวผ่านโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมและขาดความชัดเจนในการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ และองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ และองค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ ใน พ.ศ. ๒๕๕๔ และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานศึกษารูปแบบและแนวทางสนับสนุนทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความพร้อมทางการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอแนวทางการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. เลขาธิการสภาการศึกษา	ที่ปรึกษา
๒. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	ที่ปรึกษา
๓. รองเลขาธิการสภาการศึกษา	ที่ปรึกษา
ที่กำกับดูแลสำนักนโยบายและแผนการศึกษา	
๔. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา	ประธานคณะทำงาน
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	
๕. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงาน
๖. ผู้อำนวยการสำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงาน
๗. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะทำงาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
๘. ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา นโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะทำงาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	

๙. ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ ๑ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน   คณะทำงาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๐. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน   คณะทำงาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒   คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร   คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา   คณะทำงานและเลขานุการ
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๑๔. นางสาวปัทมา เอี่ยมละออง   คณะทำงานและเลขานุการ
๑๕. นายชยุต แดงจัน   คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นางสาวภัทรินทร์ วิเศษสา   คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นายชวิศ คล้ายวิมุตติ   คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นางสาวจุไรภรณ์ อ้อมชมภู   คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ให้คำปรึกษาและแนะนำการดำเนินงานศึกษารูปแบบและแนวทงสนับสนุนการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
๒. ออกแบบและจัดทำเครื่องมือศึกษา ร่วมวิจัยภาคสนาม ประชุมเชิงปฏิบัติการ รวบรวมและ
ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
๓. ระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำแนวทงสนับสนุนการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน
ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายอรรถพล สังขวาสี)

เลขาธิการสภาการศึกษา

ภาคผนวก ค

การประชุมเสวนา เรื่อง การพัฒนา
การศึกษาในบริบทศูนย์การเรียนรู้

การประชุมเสวนา

เรื่อง การพัฒนาการศึกษาในบริบทศูนย์การเรียนรู้

วันจันทร์ที่ 4 สิงหาคม 2568

ณ ห้องประชุมราชา 2 ชั้น 11 โรงแรมปรีณซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1 กล่าวเปิดการประชุมและนำเสนอทิศทางในอนาคต

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอรารวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา

ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบการประชุม

1) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

โดย นางสาวนิสา แก้วแกมทอง รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการเรียนรู้เชิงพื้นที่

2) ศูนย์การเรียนรู้อัสสะกอพะห์ อัลอิสลามียะห์

โดย นายรอมาดอน จำปาตะ ครูศูนย์การเรียนรู้อัสสะกอพะห์ อัลอิสลามียะห์

3) ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติ

โดย นางสาวจิราพัชร จันทร์แก้ว ผู้รับใบอนุญาตศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติ

ส่วนที่ 3 ภาพการประชุมเสวนา เรื่อง การพัฒนาการศึกษาในบริบทศูนย์การเรียนรู้

ส่วนที่ 1 กล่าวเปิดการประชุมและนำเสนอทิศทางในอนาคต

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา

ระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย ครอบคลุมการศึกษาที่อยู่ในกระแสหลัก (Mainstream Education) ซึ่งเป็นไปตามกรอบนโยบายและหลักสูตรแกนกลางที่รัฐกำหนด และการศึกษารูปแบบอื่นที่อยู่นอกกระแสหลัก อาทิ การศึกษาทางเลือก (Alternative Education) การศึกษาแบบโฮมสคูล (Home School) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) รวมถึงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 12 ในลักษณะของ “ศูนย์การเรียนรู้” ที่มุ่งให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงระบบการศึกษาปกติ อาทิ ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล พื้นที่ชายขอบ กลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มที่มีวิถีชีวิตเฉพาะ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ในปัจจุบันยังเผชิญข้อจำกัดหลายประการ ทั้งในด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ การพัฒนาหลักสูตร และการขับเคลื่อนให้ศูนย์การเรียนรู้สามารถทำหน้าที่เป็นกลไกในการสร้างโอกาสทางการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงผู้ปกครอง และชุมชน

การเปลี่ยนแปลงของกระแสการจัดการศึกษาสะท้อนอิทธิพลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมในแต่ละยุค ที่ส่งผลต่อแนวคิด รูปแบบ และวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยใน **ยุคที่ 1** การปฏิวัติอุตสาหกรรมเริ่มต้นจากการประดิษฐ์เครื่องจักรไอน้ำและนำมาใช้ในภาคการผลิตแทนแรงงานมนุษย์และสัตว์ ส่งผลให้การศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าวจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มชนชั้นนำ และดำเนินการผ่านระบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมในห้องเรียนเท่านั้น **ยุคที่ 2** เป็นช่วงของการค้นพบและนำพลังงานไฟฟ้ามาใช้ในอุตสาหกรรมอย่างแพร่หลาย ซึ่งช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมวลชนมากขึ้น **ยุคที่ 3** เกิดการประดิษฐ์และพัฒนาคอมพิวเตอร์ รวมถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ส่งผลให้การศึกษาก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (e-Learning) ซึ่งช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ของการเรียนรู้แบบเดิม **ยุคที่ 4** เป็นยุคปัจจุบัน ภายหลังจากเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การศึกษาเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การแปลงข้อมูลสารสนเทศให้อยู่ในระบบดิจิทัล และการพัฒนาเทคโนโลยีล้ำสมัย ได้แก่ โฮโลแกรม (Hologram) ที่สามารถสร้างภาพเสมือนจริงในลักษณะสามมิติให้ปรากฏลอยอยู่ในอากาศ ทั้งนี้ เทคโนโลยีเหล่านี้ได้ส่งผลต่อทิศทางการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการออกแบบสื่อการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนการสอน และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่

การศึกษาของประเทศไทยท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านของโลกสมัยใหม่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายหลักที่วางรากฐานของระบบการศึกษาไทยมานานกว่า 26 ปี โดยถูกออกแบบภายใต้บริบทสังคมก่อนเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมยุคที่ 4 ซึ่งยึดแนวคิดการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานกลางเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี โครงสร้างประชากร และทัศนคติของเยาวชนต่อการเรียนรู้ ทำให้โจทย์ด้านการศึกษาที่มีความซับซ้อนและท้าทายมากยิ่งขึ้น ความเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกส่งผลกระทบต่อการศึกษาไทย โดยเฉพาะโครงสร้างประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ในรอบ 20 ปี มีเด็กเกิดใหม่ลดลงปีละ 1 ล้านคน ขณะที่จำนวนโรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีอยู่เท่าเดิมหรือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันโลกการเรียนรู้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเยาวชนต้องการรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน ขณะเดียวกันความนิยมในอาชีพของเยาวชนยังสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของแรงบันดาลใจและความคาดหวังอย่างชัดเจน จากผลสำรวจพบว่าอาชีพในฝันของนักเรียนมัธยมต้นส่วนใหญ่ คือ ยูทูบเบอร์และเกมแคสเตอร์ แทนอาชีพดั้งเดิมที่เคยได้รับความนิยม อาทิ ครู หมอ และทหาร สถานการณ์เหล่านี้ล้วนบ่งชี้ถึงความจำเป็นที่ระบบการศึกษาของไทยจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ของโลก

ระบบการศึกษายังคงเผชิญกับความท้าทายเชิงโครงสร้าง อาทิ ประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณ ด้านการศึกษาที่ยังไม่สัมพันธ์กับผลลัพธ์ด้านคุณภาพ ระบบผลิตครูที่ประสบปัญหา "คนเก่งไม่อยากเป็นครู" จากภาพลักษณ์ของอาชีพครูที่มีผลตอบแทนน้อยแต่มีความรับผิดชอบสูง นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมีนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ และยังไม่มีความรู้ที่รับผิดชอบโดยตรง ทั้งนี้ มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยยึดหลักคุณภาพและศักยภาพของผู้เรียนเป็นหลัก สำหรับแนวทางการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการศึกษายุคใหม่ จำเป็นต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง โดยรับฟังเสียงและเข้าใจบริบทชีวิตของเด็ก ออกแบบระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกับอนาคตของผู้เรียนได้ ภาครัฐและเอกชนต้องเน้นคุณภาพ ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่าของการลงทุนด้านการศึกษา โดยรัฐควรเร่งดำเนินการปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนาครู รวมถึงบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 ควบคู่ไปกับการพัฒนากลไกความรับผิดชอบ (Accountability Mechanism) ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ตลอดจนส่งเสริมแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี (Well-being) ของผู้เรียนในระยะยาวได้อย่างรอบด้าน ทั้งในมิติด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทุกภาคส่วนควรตระหนักและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมพัฒนาระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน ประเทศไทยจำเป็นต้องมี "เข็มทิศ" เจิงนโยบายที่ชัดเจน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาในระยะยาว อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทาง Education 2040 ของ OECD และทิศทางการศึกษาของโลกในอนาคต

*****

ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบการประชุม

1) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

โดย นางสาวนิตา แก้วแกมทอง รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการเรียนรู้เชิงพื้นที่

กสศ. จัดตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 วรรคท้าย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้จัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพครู โดยมีการบริหารงานที่เป็นอิสระและมีรัฐเป็นผู้จัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน

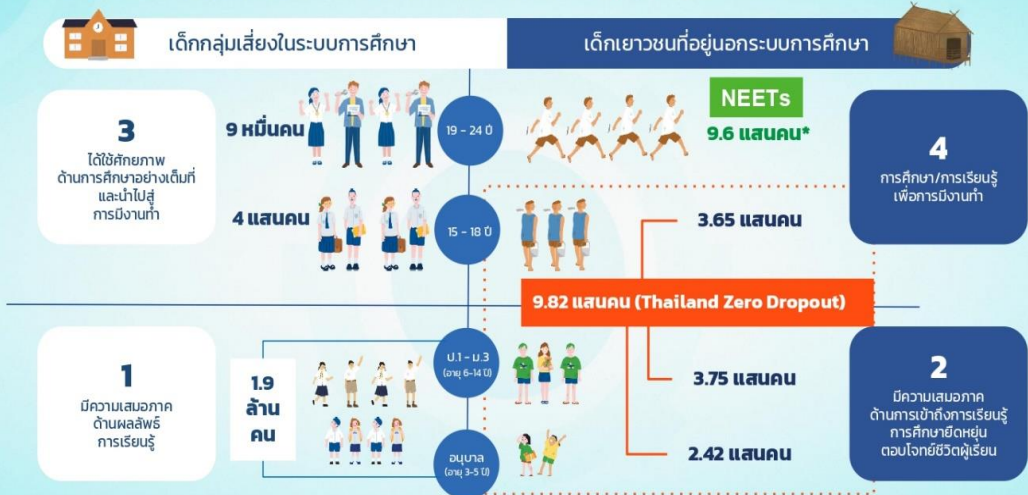
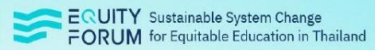
กสศ. ทำงานแบบตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง

ใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดผลกระทบสูงสุด

กสศ. มีบทบาทเป็นผู้จัดจ้านการดำเนินงานเป็นตัวเร่ง (Catalyst) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ค้นหาผู้เปลี่ยนเกม (game changer) ประสานเชื่อมต่อการทำงานร่วมกับภาคี ผลสนองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ และหวังผลทวีคูณสู่กลุ่มเป้าหมาย

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย ปีการศึกษา 2567

ที่มา : *เป็นข้อมูลประมาณการจำนวนเยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา ไม่ได้ทำงาน และไม่ได้อยู่ระหว่างการฝึกอบรม (NEET) โดยคำนวณจากสถิติปี 2566 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ข้อมูลจำนวนเยาวชน 15-18 ปี ในระบบการศึกษาจากการประมาณการจำนวนเด็กยากจน+ยากจนพิเศษ ที่ได้เข้าเรียนต่อ ม.ปลาย+วช. ข้อมูลจำนวนเยาวชน 18-24 ปี ในระบบการศึกษาจำนวนเด็กยากจน+ยากจนพิเศษ ที่ได้เข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา

EQUITY FORUM Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

สถานการณ์ด้าน ความเหลื่อมล้ำของเด็กและ เยาวชนไทย 2568

กลุ่มเป้าหมายประชากรเด็กเยาวชน อายุ 3 – 14 ปี ในครัวเรือน Bottom 15% ของไทย ปีการศึกษา 2567

EQUITY FORUM Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

หมายเหตุ : 1. อ้างอิงจากเส้นความยากจนปี 2566, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. รายได้เฉลี่ยคำนวณจากรายได้เฉลี่ยครัวเรือนในแต่ละกลุ่ม
| ครอบคลุมโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่

25 ตุลาคม 2567

6

3 จังหวัดที่มีนักเรียนยากจนพิเศษมากที่สุดปี 2567 ในแต่ละภูมิภาค

EQUITY FORUM Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

ภาคกลาง	พิจิตร 14.56%	เพชรบูรณ์ 13.84%	ชัยนาท 12.13%
ภาคเหนือ	แม่ฮ่องสอน 45.09%	น่าน 19.01%	เชียงราย 15.61%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครพนม 39.22%	อำนาจเจริญ 39.21%	ร้อยเอ็ด 38.61%
ภาคตะวันตก	ตาก 30.81%	กาญจนบุรี 12.91%	ประจวบคีรีขันธ์ 3.74%
ภาคตะวันออก	สระแก้ว 14.25%	ปราจีนบุรี 4.03%	ฉะเชิงเทรา 3.82%
ภาคใต้	นราธิวาส 39.81%	ปัตตานี 31.03%	ยะลา 29.94%

**หมายเหตุ: ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (ISEE)

7

สภาพครอบครัวนักเรียนยากจนพิเศษ ภาคเรียนที่ 1/2567

EQUITY FORUM Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

52.14%
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน

42.35%
พ่อแม่หย่าร้าง
/ แยกกันอยู่

4.25%
พ่อแม่เสียชีวิต
/ สาบสูญ

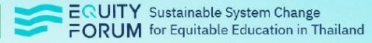
1.26%
พ่อแม่ทอดทิ้ง

หมายเหตุ: ประมวลผลจากข้อมูลนักเรียนที่มีครคัดกรองความยากจน ปีการศึกษาที่ 2567

| ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

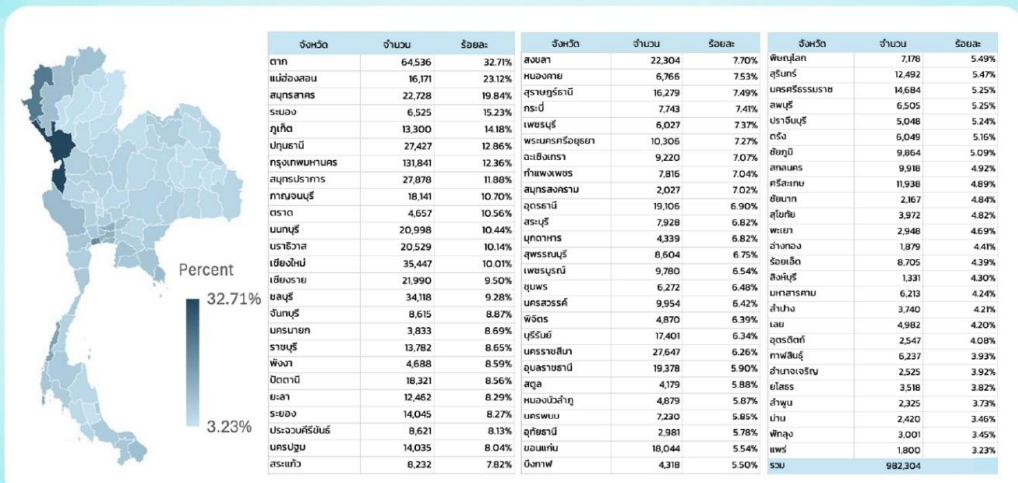
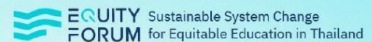
8

การศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนยากจนพิเศษ ภาคเรียนที่ 1/2567

หมายเหตุ : ประมวลผลจากข้อมูลนักเรียนที่มีครุภัณฑ์ความยากจน ปีการศึกษาที่ 2567
 | ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

ร้อยละของจำนวนเด็กที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษาเทียบกับจำนวนเด็กและเยาวชนอายุ 3-18 ปีรายจังหวัดในปี 2567

หมายเหตุ : จำนวนเด็กและเยาวชนอายุ 3-18 ปีรายจังหวัด เป็นผลรวมของจำนวนเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษาข้างต้นที่อยู่ในสถานศึกษา กับมีชื่อจำนวนเด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษาข้างต้นที่อยู่นอกสถานศึกษา

นโยบาย/มาตรการ ด้านความเสมอภาคทาง การศึกษาของรัฐบาล 2568

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็ก และเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout)

| ครม. รับทราบมาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ "Thailand Zero Dropout" ตั้งเป้าเด็ก 1 ล้านคนที่หลุดจากระบบกลับเข้าสู่การศึกษาที่ยึดหยุ่น ภายในปี 2570

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2567 **รับทราบมาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout)** และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณา ดำเนินการต่อไป ดังนี้

- 1 มาตรการค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาผ่านการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงาน** ที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายเพื่อเข้าไปสู่การค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา
- 2 มาตรการติดตาม ช่วยเหลือ ส่งต่อ และดูแล** เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนแต่ละราย ทั้งด้านการศึกษา สุขภาวะ พัฒนาการ สภาพความเป็นอยู่ และสภาพสังคม
- 3 มาตรการจัดการศึกษาและเรียนรู้แบบยืดหยุ่น** มีคุณภาพ และเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละราย มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาและพัฒนาเต็มศักยภาพของตนเอง
- 4 มาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการภาคเอกชนให้เข้าร่วมจัดการศึกษาหรือเรียนรู้** มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ในลักษณะ: Learn to Earn ให้เด็กและเยาวชนอายุ 15-18 ปี ได้พัฒนาทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานเหมาะสมตามศักยภาพและมีรายได้เสริมระหว่างการศึกษา

พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงฯ มาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout)

วันที่ 28 มิถุนายน 2567 11 หน่วยงานร่วมลงนามขับเคลื่อน Thailand Zero Dropout ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ

Time line การขับเคลื่อน Thailand Zero Dropout

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
 กรณีสถูยการเรียนที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

8 มาตรการ การจัดการศึกษาและเรียนรู้แบบยืดหยุ่น

4 มิติการดำเนินงาน OBEC ZERO DROPOUT

มิติการป้องกัน

1

หลักประกันโอกาสทางการศึกษา
เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษา
สร้างหลักประกันเพื่อป้องกันเด็กหลุดออก
จากระบบการศึกษาด้วย
ทุนเสมอภาค ระบุจุดช่วยเหลือเด็กเรียน

มิติการติดตามดูแล

ตำบลต้นแบบ

การจัดการศึกษาโดยหน่วยงานพื้นที่
ร่วมกับสถาบันการศึกษา
สร้าง "ตำบลต้นแบบ" ถึงภาคีหุ้นส่วน
ในพื้นที่จัดการศึกษา
กับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นตำบล
Zero Dropout

2

การปรับการเรียนการสอน
1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

ขยายตัวแบบ 1 โรงเรียนให้ครอบคลุม
1 อำเภอ 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

6

โรงเรียนมือถือ

Mobile School
การใช้เทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวก
ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่
ทุกเวลา (Anywhere Anytime)

7

การเทียบโอนหน่วยกิต

Credit Bank
พัฒนาระบบ Credit Bank เพื่อรองรับ
การเทียบโอนวุฒิการศึกษาและ
คุณวุฒิต่างๆ

8

การเรียนรู้และส่งเสริมการสร้างรายได้

Learn to earn
บูรณาการระหว่างหน่วยงานเพื่อสร้างการ
เรียนรู้และส่งเสริมการสร้างรายได้

มิติการส่งต่อ

3

ศูนย์การเรียนรู้

ตาม พ.ร.บ.การศึกษา มาตรา 12
การจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน
การจัดการศึกษาตามตรา 12

4

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด (สกร.)
การดำเนินการเพื่อลดอุปสรรคให้เกิด
การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เหมาะสมกับ
ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3 ศูนย์การเรียนรู้ ตาม พ.ร.บ. การศึกษา มาตรา 12

มาตรการที่ 3

- กำหนดที่ศึกษาสภาพปัญหาทางกฎหมาย และสถานการณ์ด้านการปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา
ของศูนย์การเรียนรู้ เช่น งบประมาณรายหัว การเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันของศูนย์การเรียนรู้
มาตรา 12 คุณสมบัติของผู้เรียน การสร้างความเข้าใจกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ

กิจกรรมเปิดตัวแคมเปญ “เพราะทุกที่คือโรงเรียน”

วันที่ 4 มิถุนายน 2568 ณ ลานกิจกรรม ชั้น G ศูนย์การค้าสามย่านมิตรทาวน์

**กสศ. ร่วมมือกับ กระทรวงศึกษาธิการ
เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้โดยสถาบันทางสังคม
และหุ้นส่วนการศึกษาจากทั่วประเทศ**
ชมภาคีเครือข่าย ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และ
สื่อมวลชน ร่วมสร้าง “โรงเรียนในความหมายใหม่” ที่
ออกแบบขึ้นเพื่อรองรับเด็กและเยาวชนที่หลุดจาก
ระบบการศึกษา ที่ไม่สามารถเข้าเรียนใน
ระบบโรงเรียน ให้สามารถกลับมายังโรงเรียนในบริบทที่
เหมาะสมกับชีวิตของตนเองได้

กิจกรรมเปิดตัวแคมเปญ “เพราะทุกที่คือโรงเรียน”

วันที่ 4 มิถุนายน 2568 ณ ลานกิจกรรม ชั้น G ศูนย์การค้าสามย่านมิตรทาวน์

โรงเรียนจะไม่ใช้พื้นที่
ที่มีรั้วอีกต่อไป
แต่เป็นทุกที่ที่ทุกคนอย่างก้าว
เข้าไปเรียนที่ไหนก็ได้ ...
ถ้าเด็กคนหนึ่งอยาก
เป็นเด็กนอกระบบ
ก็ต้องเป็นเด็กนอกระบบ
อย่างมีศักดิ์ศรี
ถ้าเขาอยากเรียน
ตามอัธยาศัย
ก็ต้องได้รับการดูแล
จากรัฐบาลอย่างเท่าเทียม

ดร.นงนิตย์ ธีวโชติ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนา
และรณรงค์ระบบการศึกษานอกระบบ
Thailand Zero Dropout สำนักงาน
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
ศูนย์ฯ 4 มิถุนายน 2568

รัฐบาลพร้อมผลักดันพระราชบัญญัติการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นจริง
ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 ที่เปิดโอกาสให้ทุก
คนสามารถจัดการศึกษาได้ ไม่จำกัดแค่โรงเรียนในระบบ

นโยบาย Learn to Earn

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กำลังพัฒนา
“แพลตฟอร์มธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)” เพื่อเก็บข้อมูลการเรียนรู้ทั้งในระบบและ
นอกระบบ เชื่อมโยงสู่การรับรองวุฒิการศึกษาในอนาคต โดยสามารถเทียบโอน
ประสบการณ์ชีวิตและการเรียนรู้ เป็นวุฒิการศึกษาได้อย่างยืดหยุ่น

ยกระดับระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและยั่งยืน

รัฐบาลพร้อมสนับสนุนและผลักดันให้เกิดระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น ขยายผลไปทั่วประเทศ
ให้เกิดการเติบโตและยั่งยืน โดยเตรียมมาตรการลดหย่อนภาษีเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชน
ในทุกกระดับ เข้ามามีบทบาทจัดการศึกษาตอบโจทย์ชีวิต Learn to Earn ใน รูปแบบศูนย์
การเรียนรู้ โดยใช้สถาบันทางสังคมเป็นพื้นที่การเรียนรู้ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตาม
อัธยาศัย มากขึ้น

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน:

กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

กิจกรรมเปิดตัวแคมเปญ “เพราะทุกที่คือโรงเรียน”

วันที่ 4 มิถุนายน 2568 ณ ลานกิจกรรม ชั้น G ศูนย์การค้าสามย่านมิตรทาวน์

3 มาตรการเรียนรู้ เพื่อรองรับเด็กหลุดจากระบบ:

1. โรงเรียนที่ปรับให้ยืดหยุ่น (เช่น 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ)
2. การศึกษาอิสระและตามอัธยาศัย (กรมส่งเสริมการเรียนรู้)
3. ศูนย์การเรียนรู้โดยสถาบันทางสังคม (มูลนิธิ สมาคม กลุ่มอาชีพ)

สร้าง “หุ้นส่วนการศึกษา” จากทุกภาคส่วน:

- เปิดรับความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาชนทั่วไป
- ทุกคนสามารถเป็น “ครู” ได้ และทุกคนสามารถเป็น “โรงเรียน” ได้
- ตัวอย่างหุ้นส่วนภาคเอกชน: Shopee, CJ More, The Reporters, KFC, ฟลูโตฟาร์ม ฯลฯ

เป้าหมาย

- พลิกโอกาสให้เด็กกลับมาเป็นเจ้าของการเรียนรู้
- หากสามารถลดเด็กหลุดจากระบบได้ เศรษฐกิจไทย อาจเติบโตเพิ่มอีก 1.7% ของ GDP

ข้อมูลสถิติจำนวนศูนย์การเรียนรู้

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ และสถานประกอบการตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ที่	ประเภทศูนย์การเรียนรู้	จำนวนศูนย์การเรียนรู้ (แห่ง)	จำนวนผู้เรียน (คน)
1.	บุคคล	36	1,026
2.	ครอบครัว	2,779	3,198
3.	องค์กรวิชาชีพ	0	0
4.	องค์กรชุมชน	13	411
5.	องค์กรเอกชน	69	6,675
6.	สถานประกอบการ	47	6,637
รวม		2,944	17,947

ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤษภาคม 2568

ตัวอย่างผลการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น โดยศูนย์การเรียนรู้ มาตรา 12

กสศ

มอบวุฒิการศึกษา 29 เม.ย.68
จากบทแรกของ #การศึกษายืดหยุ่น
วันนี้ Mobile School
กับครพนมได้พาเด็ก ๆ
ก้าวข้ามมือจำกัดจน
“เรียนจบกันแล้ว”
อย่างภาคภูมิใจ

โรงเรียนมือถือ (Mobile School)

กสศ

กสศ. ร่วมกับ ศูนย์การเรียนรู้ CYF (Children and Youth Development Foundation) คณะกรรมการศึกษารัฐบาลจังหวัดนครพนม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครพนม และภาคีเครือข่ายพัฒนาเด็กและระบบจังหวัดนครพนม

พัฒนาวัฒนธรรม “โรงเรียนมือถือ” ที่เคลื่อนที่ไปทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เด็กสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตามความสนใจทุกที่ทุกเวลา

สลายปมในและนอกกรอบ

- สำรวจความต้องการและศักยภาพของเด็ก นำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ หรือฝึกอาชีพให้ได้มีวุฒิอย่างน้อย ม.3
- เกือบโอนประสบการณ์ถึงผลการเรียนเดิม ประสบการณ์ชีวิต และหน่วยกิตตามเกณฑ์จากการศึกษามาก่อนบังคับ

ตอบโจทย์ชีวิตจริง

- ทรายรอบเรื่อง “ห้องเรียน” เด็กไม่ต้องเข้าไปอยู่ในโรงเรียน
- ทรายรอบเรื่อง “ครู” เด็กกลายเป็นครูของตัวเอง
- ทรายรอบเรื่อง “เวลา” เด็กรู้ลึกกว่าช่วงเวลาของชีวิตคือการเรียนรู้

เติบโตอย่างเต็มศักยภาพ

- เปิดโอกาสให้เรียนหลักสูตรระยะสั้นกับผู้เชี่ยวชาญ สนับสนุนให้เดินทางไปงานทาง โดยมีผู้ประกอบการในพื้นที่ช่วยสนับสนุน
- เน้นเรื่อง “ความสุขในชีวิตเด็ก” จึงเพิ่มการเรียนรู้ soft skill เพื่อสร้างการเติบโตภายใน

แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล “โรงเรียนมือถือ” (Mobile School)

มีนักเรียน Mobile School เรียนจบแล้วกว่า 850 คน ตั้งแต่ปี 2563

กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนจากโครงการ Thailand Zero Dropout

การบูรณาการหน่วยงานหลายภาคส่วน ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนธิ ศูนย์การเรียน CYF และโครงการโรงเรียนมือถือ (Mobile School)

ศูนย์การเรียน องค์การปกครอง โรงเรียนมือถือ ตามมาตรา 12 ส่วนท้องถิ่น (Mobile School)

“ Mobile school ช่วยให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน ช่วยสานฝันในการเป็นช่างตัดผมประจำบ้านให้เป็นจริง เปลี่ยนชีวิตผมจากเด็กเกรงที่ไม่มีความรับผิดชอบ ทำให้เรามีความรับผิดชอบขึ้นในหน้าที่การเรียนและการทำงาน ทุกวันนี้ผมตัดผมได้วันละ 4-5 คน ผู้ใหญ่ผมตัดหัวละ 40 บาท ถ้าเด็ก ๆ เป็นทรงนักเรียนอยู่ที่หัวละ 20 บาท ก็อยู่ได้ครับ บางวันผมออกไปตัดผมให้คนแถวคนแก่ในชุมชนถึงที่บ้าน เพราะหลายท่านเดินทางมาที่ร้านไม่ได้ ผมได้ทำงานที่ผมชอบทำให้ทุกคนรักผม และเรื่องนี้สำคัญมาก **มันเปลี่ยนโลกทั้งหมดของผมไปเลยครับ** ”

นายคณิศร ทองนรินทร์ หรือ “เนส” อายุ 22 ปี

นักเรียนโรงเรียนเคลื่อนที่ Mobile school ศูนย์การเรียนชีวะยาเวฟ อบต.หนองสนธิ จ.สุรินทร์

กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนจากโครงการ Thailand Zero Dropout

บทเรียนจากรถส่งแก๊สที่สอนให้เจองา ในสไตลของเด็กระบบสอง ณ โรงเรียน ห้วยซ้อวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเขต

1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

สพฐ.

1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

ร้านขายแก๊ส ในชุมชน

“ ตั้งแต่ผมมาทำงาน ผมรู้สึกเลยว่าทุกที่เป็นโรงเรียนจริงๆ เพราะเราไม่ได้เจอแค่เพื่อน เราเจอคนที่โตกว่า เวลาเจอกับผู้ใหญ่ก็เหมือนการพูดคุยกับครูที่โรงเรียนครับ **ถ้าได้วุฒิ ม.6 ผมอยากเรียนแนวอุตสาหกรรมแบบช่างยนต์ ผมชอบแนวนี้ อยากเป็นช่างไฟ ช่างเชื่อม มันเป็นอาชีพในฝันของผมมาตั้งนานแล้วนะ** เพราะผมชอบซ่อมรถซ่อมซ่อมของในบ้าน ขนาดลำโพงที่บ้านผมยังถอดออกมาหมดเลย รถบังคับก็แม่ซื้อให้ตั้งแต่เด็ก 6-7 คัน ผมแกะออกหมดเลย ”

เอิร์ธ อายุ 17 ปี

เด็กชายที่เข้าไปแจ้งครูว่าจะขอย้ายจากระบบปกติไประบบสอง โดยไม่มีใครชักชวน นักเรียนห้องเรียนระบบสอง โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเขต จังหวัดเชียงราย

Uncovering Hidden Gems, Shaping a Brighter Future

เด็กทุกคนมีแสงในตัวเอง พร้อมเปล่งประกายให้คนไทยทุกคน

Thank You

 กสศ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
เลขที่ 388 อาคาร เอส.พี. ชั้น 13 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
www.eef.or.th EEF THAILAND

2) ศูนย์การเรียนรู้อัลสะกอฟะห์ อัลอิสลามียะห์

โดย นายรอมาดอน จำปาตะ ครูศูนย์การเรียนรู้อัลสะกอฟะห์ อัลอิสลามียะห์

ที่มาของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

เริ่มแรกเพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษาภาษาอัลกุรอาน โดยเฉพาะในด้านการอ่านและท่องจำ ควบคู่กับการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณธรรม และพัฒนาทางด้านความรู้ ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต ตามวิถีชีวิตรูปแบบของท่านศาสดามูฮัมหมัด ตลอดจนเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์การ การอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างสันติสุข ด้วยกับการเล็งเห็นของชุมชน ที่มีความต้องการที่จะเห็นเด็กและเยาวชนตลอดจนผู้ใหญ่ใน หมู่บ้าน,ชุมชนได้ใช้ชีวิตด้วยการนำหลักการปฏิบัติและการดำเนินชีวิตของท่านศาสดามูฮัมหมัด มาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักการตามบทบัญญัติของพระเจ้าในอิสลาม เพราะเมื่อผู้ใดก็ตามที่สามารถปฏิบัติได้ เขานั้นก็สามารถดำเนินการใช้ชีวิตได้อย่างสงบสุขและมีความสุขไม่ว่าเขาผู้นั้นจะอยู่ที่ใดก็ตาม

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง วัตถุประสงค์

- เพื่อให้เด็กทุกคนมีศาสนาที่สมบูรณ์ในการดำเนินชีวิต
- เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย คุณธรรมความรู้ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ อีกทั้งส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้คัมภีร์อัลกุรอาน การใช้ภาษาอาหรับ ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับการเรียนรู้ทบัญญัติทางศาสนา เพื่อก่อให้เกิดสันติสุขอย่างยั่งยืน

ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน

- หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน
- ศูนย์การเรียนอิสสะกอฟะห์ อัลอิสลามียะห์ ดำเนินการบริหารการศึกษาตาม รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยใช้หลักการเป้าหมายและแนวทางการจัดการศึกษาตาม กฎหมายการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 โดยกำหนดวิธีการจัดการศึกษาอิงหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนไทยชาวมุสลิม ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานบนการดำเนินชีวิตตามหลักอิสลามศึกษา เพื่อรักษาวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวมุสลิม และพัฒนาองค์ความรู้ที่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนของอิสลาม มุ่งเน้นมาตรฐานผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้และความเข้าใจหลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิต โดยผู้เรียนต้องมีความรู้ ประสพการณ์ และทักษะเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ที่ว่าด้วย หลักการปฏิบัติความดีตามวิถีชีวิตของอิสลาม อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ เกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านคุณธรรม ความรู้ ทักษะ และกระบวนการตลอดจนเกิดเจตคติ ที่ดีต่อการเรียนรู้ มีหลักการจัดการดังนี้

ศูนย์การเรียนรู้อิสสะกอพะห์ อัลอิสลามียะห์ คำนึงถึงหลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดคุณภาพที่มุ่งหวังไว้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกรอบทิศทางในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์องค์ความรู้และ พัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างมีความสุข

1. บูรณาการวิถีชีวิตอิสลามในการจัดการเรียนการสอน
2. เน้นองค์ความรู้ ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ สู่ความเข้าใจด้านศาสนา
3. พัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงศักยภาพความแตกต่างรายบุคคลของผู้เรียน
4. จัดการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อการดำเนินชีวิตและดำรงชีพอย่างมีคุณภาพ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญกับผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (และฉบับปรับปรุง 2560) โดยเชื่อมโยงวิถีประเพณีที่สอดคล้องและไม่ขัดแย้งกับศาสนาอิสลาม

มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์การพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้น จัดการเรียนรู้ด้วยเนื้อหาความรู้พื้นฐานของศาสนาอิสลามบนพื้นฐานวิถีอิสลาม ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเอง
2. ความสามารถในการคิด หมายถึง รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริม ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้ กั้นกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสภาพแวดล้อม และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผล กระทบต่อตนเองและผู้อื่น
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง รู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะ กระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

เป้าหมายคุณภาพผู้เรียน เป้าหมายรวม

หลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีศาสนาอิสลามที่สมบูรณ์ ในการดำเนินชีวิต ในด้านหลักศรัทธาที่สมบูรณ์ หลักการปฏิบัติศาสนกิจที่สมบูรณ์ มีสังคมที่สมบูรณ์ มีครอบครัวที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรมที่สมบูรณ์ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก มีความสามารถในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณภายใต้หลักการศาสนาอิสลาม การคิดอย่างสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา แสวงหาความรู้ ประยุกต์องค์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายที่สมบูรณ์ มีสุขภาพจิตที่ดี ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทักษะภาษาและการสื่อสาร ทักษะการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น มีสุขอนามัยที่ดี ทักษะสังคมและการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพสามารถพึ่งพาตนเอง อยู่ร่วมกับ ครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุขอย่างยั่งยืนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้ วิธีการดำเนินชีวิตแบบอิสลาม

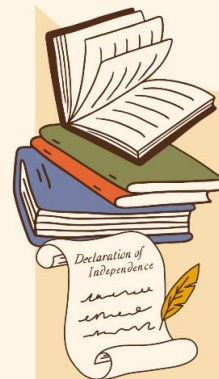
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ศูนย์การเรียนรู้อิสสะกอพะห์ อัลอิสลามียะห์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 โดยมีจุดเน้นเพิ่มเติมด้านความเชื่อมั่นศรัทธาใน ศาสนาอิสลาม การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตการ ใช้เทคโนโลยี ร่วมสร้างและพัฒนาสังคมที่ตัวเองอยู่ให้มีคุณภาพ เพื่อให้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะ เป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

9. มีความภาคภูมิใจในความเป็นมุสลิม
10. ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อหาข้อมูลหรือสารสนเทศเสริมประสบการณ์จากสื่อประเภทต่างๆ สามารถสรุปคุณค่าแนวคิดแง่คิดที่ได้จากการอ่านและสามารถถ่ายทอดความ เข้าใจความคิดเห็นคุณค่าจากเรื่องที่อ่านโดยการเขียน

การบูรณาการความร่วมมือระหว่าง ภาคส่วนต่างๆ

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตาม ความสนใจ ความสามารถ และความต้องการ โดยการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งทางด้านสติปัญญา, ทักษะ, และจิตใจ สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

มี 3 ส่วน

ภาคชุมชน

ภาครัฐ

ภาคเอกชน

ภาคชุมชน

สมาชิกในชุมชนนั้นจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ ในศูนย์การเรียนรู้ อีกทั้งสนับสนุนในสิ่งที่นักเรียน ขาดเหลือพร้อมทั้งให้คำแนะนำและติดตามประเมินผลกิจกรรม ต่างๆที่ส่งผลดีหรือที่อาจจะกระทบต่อชุมชน การมีส่วนร่วมนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลักคือการตอบสนองความต้องการของชุมชน อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

ตัวอย่าง เช่น สมาชิกในชุมชนจะเข้าร่วมประชุมกับศูนย์การเรียนรู้ ในการวางแผนและดำเนินการ การจัดกิจกรรมต่างๆของ นักเรียนและศูนย์การเรียนรู้

ภาครัฐ และ ภาคเอกชน

การที่ภาคเอกชนและภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และการดำเนินงานในด้านต่างๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน อยู่ในรูปแบบของการร่วมทุน, การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี, หรือการเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินโครงการต่างๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและแก้ไขปัญหาทางสังคม. เพราะทางศูนย์การเรียนรู้เล็งเห็นว่าการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาสังคมได้มากขึ้น ตัวอย่าง เช่น การจัดงานเลี้ยงน้ำชาเพื่อสมทบทุนการศึกษาและจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนของนักเรียน

3) ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติ

โดย นางสาวจิราพัชร จันทรแก้ว ผู้รับใบอนุญาตศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติ

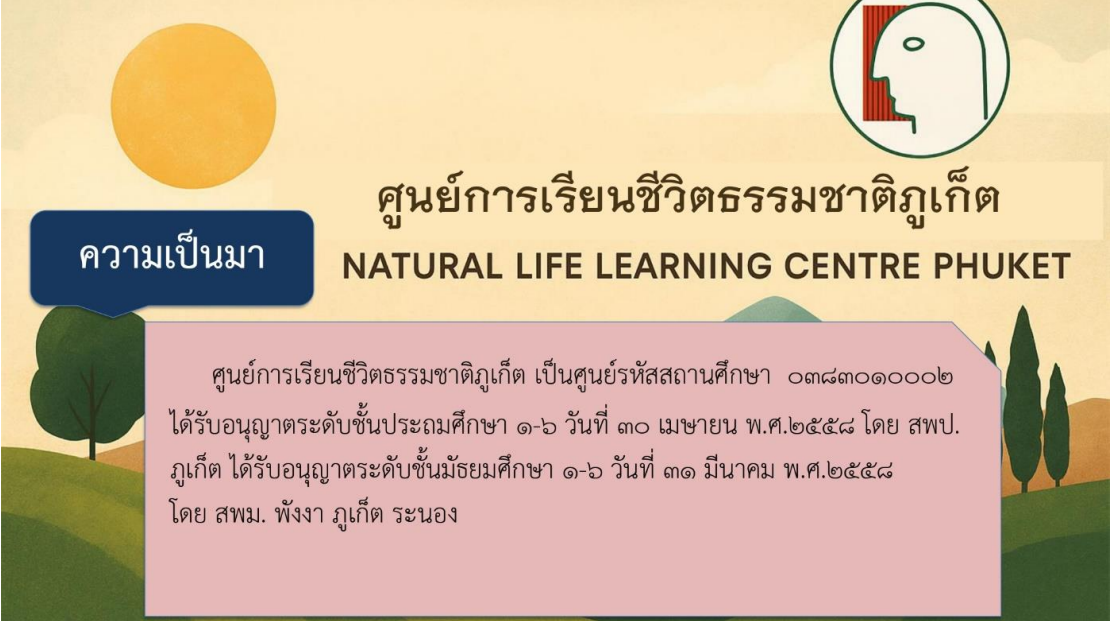

พันธกิจ

ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติภูเก็ต
NATURAL LIFE LEARNING CENTRE PHUKET

ใช้แนวทาง IDP CURRICULUM (INDIVIDUALIZED DEVELOPMENT PLAN)

- ทุกคนมีแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล
- มีการประเมินเป็นรายบุคคลและติดตามพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ความเป็นมา

ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติภูเก็ต เป็นศูนย์รหัสสถานศึกษา ๐๓๘๓๐๑๐๐๐๒
 ได้รับอนุญาตระดับชั้นประถมศึกษา ๑-๖ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๘ โดย สพป.
 ภูเก็ต ได้รับอนุญาตระดับชั้นมัธยมศึกษา ๑-๖ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘
 โดย สพม. พังงา ภูเก็ต ระนอง

วิสัยทัศน์

ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติภูเก็ต
 NATURAL LIFE LEARNING CENTRE PHUKET

“สร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อชีวิต เติบโตอย่างมีความหมาย
 สำหรับเด็กทุกคน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

ศิษย์เก่า

Software Engineer, Co-founded Creatorsgarten

วิทยาลัยเทคโนโลยีการจัดการนวัตกรรม

Innovation Management Technological College

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ศิษย์ปัจจุบัน

เด็กชาย ก่อกุลศล คงมัน ม.1

เด็กหญิง กชมน คุณเศรษฐ์ ป.5

เด็กชายศลีธรรม เฉิน ป.5

ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติภูเก็ต

NATURAL LIFE LEARNING CENTRE PHUKET

คณะกรรมการ

ผู้อำนวยการ นายวิชากร จันทร์สวัสดิ์

ผู้อำนวยการ ศร. นาย เชาวินทร์ สหายพงษ์

คณะกรรมการ ฝ่ายวิชาการโรงเรียน นส. ตรีมิตร สหายพงษ์

คณะกรรมการ ฝ่ายรวมโรงเรียน ศิลปะ นายสุวิวัฒน์ โกละแค้น

คณะกรรมการ ฝ่ายท่องเที่ยว นายวรินทร์ สหายพงษ์

คณะกรรมการ เกษตรอินทรีย์โรงเรียน นางสาว ชันธุริช เพชรดี

คณะกรรมการ ฝ่ายแพทย์แผนไทย พ.อ.สิทธิโชค มุกดาพันธ์

ช่องทางติดต่อ

<https://web.facebook.com/profile.php?id=100064591006614>
 โทร. 0644031524 , 0809955332
 Email: Kidsskillssch@hotmail.co.th

ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติภูเก็ต

NATURAL LIFE LEARNING CENTRE PHUKET

ช่องทางการชำระเงิน

- เพื่อการซื้อสินค้า
- เพื่อการบริจาคสนับสนุนกิจกรรม
- เพื่อร่วมทุนกิจกรรมโครงการ

SWIFT CODE : KRTHTHBK
 BANK : KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED, BANGKOK, THAILAND
 BRANCH : SURAWONGSE
 ACCOUNT NO. / IBAN NO : 023-0-23967-4
 ACCOUNT NAME : NATURAL LIFE LEARNING CENTRE PHUKET

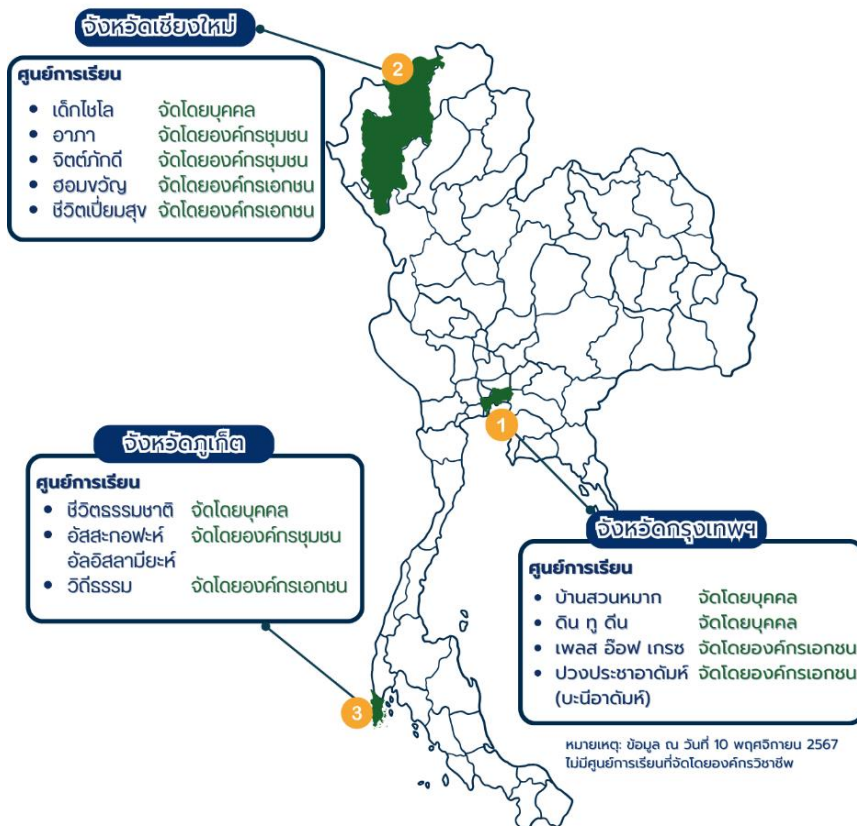
ภาคผนวก ง

ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึก

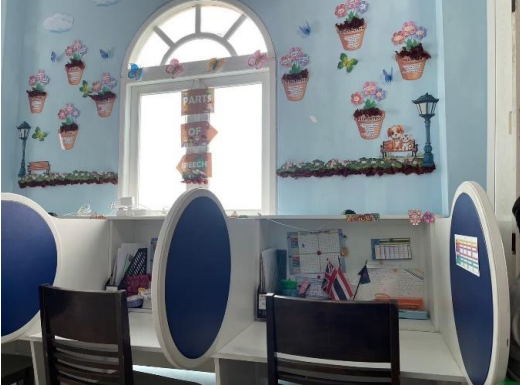
- ภาพการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ในกรุงเทพมหานคร
- ภาพการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ในจังหวัดเชียงใหม่
- ภาพการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ในจังหวัดภูเก็ต

การศึกษาค่าใช้จ่ายและลักษณะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศูนย์การเรียนรู้ 12 แห่ง

ภาพการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ในกรุงเทพมหานคร

ภาพการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ในจังหวัดเชียงใหม่

1) ศูนย์การเรียนรู้

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
 กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

ภาพการลงพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ในจังหวัดภูเก็ต

1) ศูนย์การเรียนรู้

สภาพและแนวทางการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน:
กรณีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร. อรรถพล สังขวาสี	เลขาธิการสภาการศึกษา (17 ธันวาคม 2566 – 30 กันยายน 2567)
รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ์	เลขาธิการสภาการศึกษา (1 ตุลาคม 2567 - ปัจจุบัน)
ดร. นิตี นาชิต	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา (21 มกราคม 2565 - 30 กันยายน 2567)
นางสาวกึ่งกาญจน์ เมฆา	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา (31 มกราคม 2568 - ปัจจุบัน)

บรรณาธิการ

ดร.ปัทมา เอี่ยมละออ	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการเงินการคลัง และทรัพยากรทางการศึกษา
นางสาวภัทรินทร์ วิเศษสา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.ปัทมา เอี่ยมละออ	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการเงินการคลัง และทรัพยากรทางการศึกษา
นายชยุต แดงจั่น	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางธมนวรรณ วันทานุ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวภัทรินทร์ วิเศษสา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นายชวิศ คล้ายวิมุติ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจุไรภรณ์ อ้อมขมภู	ผู้ช่วยนักวิชาการ

ภาพประกอบ

นางสาวจุไรภรณ์ อ้อมขมภู	ผู้ช่วยนักวิชาการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ศูนย์การเรียนรู้

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้

มาตรา 54 "รัฐต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ทันเด็กทุกคน 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย"

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 12 ให้นำผล ครอบคลุมนองค์กรชุมชน องค์การเอกชน และสถาบันสังคม สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 18 (3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานการณ์ที่หน่วยงานจัดการศึกษาออกโรงเรียน บุคคล ครอบคลุมนองค์กรชุมชน องค์การเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

สภาพปัจจุบัน

การสนับสนุนเงินอุดหนุน

- ครอบคลุม
- ครอบคลุม
- ครอบคลุม
- ครอบคลุม

ศูนย์การเรียนรู้

- บุคคล 36 แห่ง (ผู้เรียน 1,026 คน)
- องค์กรชุมชน 13 แห่ง (ผู้เรียน 411 คน)
- องค์กรเอกชน 68 แห่ง (ผู้เรียน 6,703 คน)
- องค์กรวิชาชีพ -ไม่-

มีความหลากหลาย

- รูปแบบการจัด
- หลักสูตร
- วัตถุประสงค์

มีคุณภาพหลาย

- รายได้ครอบคลุม
- ความเสมอ
- สภาพร่างกาย ดาด

เพิ่มโอกาสและทางเลือกในการศึกษา

ผู้จัด

- บุคคล
- องค์กรชุมชน
- องค์กรเอกชน
- องค์กรวิชาชีพ

ผู้เรียน

- ครอบคลุม
- ครอบคลุม
- ครอบคลุม
- ครอบคลุม

ครอบคลุม

- ครอบคลุม
- ครอบคลุม
- ครอบคลุม
- ครอบคลุม

ไม่แสวงหากำไร

โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด

เงินอุดหนุน

มาตรการที่

ผู้เรียน มีโอกาสและทางเลือก มากขึ้น

ผลลัพธ์

ผู้เรียน

มีโอกาสมากขึ้น

ทางเลือกมากขึ้น

ผู้เรียน มีโอกาสและทางเลือก มากขึ้น

ผลลัพธ์

ผู้เรียน

มีโอกาสมากขึ้น

ทางเลือกมากขึ้น

เพิ่มโอกาสและทางเลือกในการเข้าถึงการศึกษา

ผู้เรียน

มีโอกาสมากขึ้น

ทางเลือกมากขึ้น

ข้อเสนอการสนับสนุนในระยะยาว

หลักการสนับสนุน

- เพียงพอ (Adequacy)
- เสมอภาคและเป็นธรรม (Equity/Fairness)
- ประสิทธิภาพ (Efficiency)

พิจารณาจากค่าใช้จ่ายพื้นฐาน ลักษณะการจัดการศึกษา ลักษณะผู้จัด สถาบันผู้เรียน

กลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา วันที่ 4 สิงหาคม 2568

**กลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ**

สิ่งพิมพ์ สกศ. 41/2568

ISBN 978-616-270-532-8

